

Gölgeler Ordusu

Engin Türkgeldi

öykü

Gölgeler Ordusu

Engin Türkgeldi

altkitap - öykü 3

Gölgeler Ordusu

Engin Türkgeldi

Mart 2003

Yayına Hazırlayan: Yekta Kopan

Düzeltili: Yekta Kopan

Tasarım: Faruk Ulay

Tasarım Uygulama: Murat Gülsoy

© 2003 altkitap ve Engin Türkgeldi

Yapıtın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.altkitap.com

editor@altkitap.com

Yazar Hakkında

Engin Türkgeldi 1980 yılında Kayseri'de doğdu. Halen İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde öğrenim görmekte. 2001 yılından beri *altzine.net*'te düzenli olarak yazıyor. Çalışmaları ayrıca *Hayalet Gemisi*'de yer aldı.

Önsöz - Yekta Kopan

i

Yeni Coğrafyaların Haritası

Yekta Kopan

Mütevazı bir kitaplığım vardır. Yıllar içinde eklenen portatif raflar, iki sıraları üç sıra yapıp bir de üste dizmeler, ek birimlerle genişletmelere rağmen çok düzenli olduğunu da söyleyemeyeceğim. Yine de istediğim kitabı, gözüm kapalı bile olsa birkaç saniye içinde buluveririm. (Yıpin kütüsü bunu denedim de... Yola çıkıp nedenim basitti: Ya bir gece elektrik kesintisi sırasında ve evde aydınlatıcı hiçbir şey bulamadığımda bir anda falanca kitabı okumak istersem... Aradığımda gözüm kapalı ve karanlıkta bulmayı başardım.) Kitaplığımın bu 'kendi halindeliği', okumakla ya da nesne olarak kitaplarla mesafeli ilişkisi olan kimilerinin o alıbdık soruyu sormasına engel olmaz yine de: "Bunların hepsini okudun mu?" Önceleri muzipçe "Hepsinin sadece ilk on sayfasını okudum," derdim. Sonra Enis Batur'un bu soruya verdiği cevabı sahiplenmeye çalıştım: "Hayır tabii, bunlar okuduklarımda bir kısmı." Yaşam ilerledikçe daha kesin bir çözüm bulmaya karar verdim. Bu soruyu soracaklarla pek görüşmüyorum artık.

Yine de bu sorunun haklı ve can acıtıcı bir yanı vardır; belki de sırf bu yüzden ara sıra kendime okumadığım kitapların listesini sorarım. Yüzüm kızarıverir. (Okumadıklarımda utancının okuduklarımda gururu yanında

silik kalacađý yýllara daha çok var herhalde. Belki de bu hiç gerekleþmeyecek; gerçek okuma yolculuđu da bu deđil mi zaten?) Ulysses kenarýndan kbesinden hayatýma girdi de Finnegans Wake ile merhabamýz bile yok. Tournier ile çok geç tanýptým; tamamlayabilmek için yol almam lazým. Geç tanýptýđým bir diđer isim Refik Halit Karay'dý; alýn size bir itiraf. Bu liste uzayýp gider, baþýnýzy ađrýtmayayým... Sayýsal ortamda ürünler veren bir dergi ýkarmaya baþlamamýzla, okunmayanlar listesine bir liste daha eklemek zorunda kaldým: Tanýþmadýklarým listesi. Ýpte bu listenin kabaryýklýđýný görünce, tam anlamýyla caným acýdý. Bizler için yeni olan bu ortamýn olanaklarý dođrultusunda yeni yazma ve okuma biçimlerinin üstüne yođunlaþmamý sađlayan, farklý üretimlerin yazýda nasýl bir karþýlýk bulacađý sorusunu sordurtan metinler, bir yandan da yeni bir öđrenme sürecine

girmemi sađlamýptý. Bir de ne göreyim; özellikle geçen yüzyýlýn ikinci yarýsýnda neler neler yapýlmýþ: Oulippo'culardan haberim vardý ama kapsamlý çalyþmalarýný görmek beni büyüledi. Max Saporta'nýn altnýþlý yýllarda yazdýđý, sayfalarý farklı hikâyeler oluþturulabilecek þekilde yerinden çýkarýlabilen kitabýný görmek için hâlâ can atarým. Nanni Balestrini'nin ilk bilgisayarlarla girdiþi bir dizi mýsradan farklı þiirler oluþturma deneyini kim yapamak istemez? Raymond Quenau kendi buluşu olan bir algoritma sayesinde sýnýrlý sayýda bir dizi mýsradan milyarlarca þiir oluþturmayý amaçlarken nasýl bir 'yeni okuma' peþinde koþuyordu acaba? Tanýþmadýklarým listesi yüzünden, çoktan keþfedilmip cođrafyalarý, yeni araçlarla da olsa, yeniden keþfetmeye çalyþtýđým hissine kapýldým zaman zaman. Ne var ki, sayýsal dergimizde ürün veren yazarlarýn, bunda da hesaplaþacak bir þey olmadýđýný hissetmesi uzun sürmedi. Keþfedilmip de olsa bir cođrafyaya kendi kelimelerinizle yeniden adým atmanýn büyüþü bambaþka bir þey deðil midir?

Engin Türkgeldi, sayýsal dergi yolculuđumuzda farklı anlatým, kurgu, dil denemelerini gerþekleþtiren yazýlarıyla uzun süredir okurla buluşuyor. Metinlerinin içinde bazen bir gazete haberine, bazen bir denemeye göz kýrparak; gerektiðinde eski bir dil ve kurgu, gerektiðinde bilinç akýþý tekniðini kullanarak bir zenginlik yakalamaya çalyþtýđýný söylüyor. "Gölgeler Ordusu" çođunluđu Ýnternet ortamýndaki (altzine.net)

çalýbmalaryndan oluþan bir kitap bütünü. Yazý haritasýndaki farklý coðrafyalaryn arasýnda özgürce yolculuk edecek ve kendi bayraðýný dikmek isteyecek kadar cesur metinler bunlar. Dolayýsýyla biz okurlar için, kendi okuma yolculuklarýmýza çýkarken yanýmýza almamýz gereken teçhizatýn da listesini fýsýltýyla kopya veren metinler. Bu kitap bütününe gelene kadar, Ýnternet ortamýnýn dinamikleri içinde okunan bu metinler, þimdi kendisini yeniden doðurup bir baþka okumaya kapý açýyor. "Gölgeler Ordusu", çok deðil birkaç yıl önce fiziksel yayýncýlýk ve sayýsal yayýncýlýk konusunda yaptýðýmýz bir söyleþide bir yazarýn "Ýnternet'teki yazýlaryn edebiyata zarar vereceðinden korkmuyor musunuz?" þeklindeki köhne ve açýkçasý pek de anlamlandýramadýðým sorusuna da Umberto Eco'dan bir alýntýyla cevap vermem gerektiðini hatýrlatýyor: "Kültür tarihinde hiçbir þey bir diðerini basit biçimde öldürmez; bir þey bir diðerini derinden deðiþtirir."

Fiziksel kitaplýðým kadar tevazu sahibi bir baþka kitaplýðým artýk: Sayýsal bir kitaplýk. Zaman içinde bu kitaplýkta da listelerim olacak. Ama Engin Türkgeldi'nin "Gölgeler Ordusu" kitabý okuyamadýklarým, hele hele tanýþmadýklarým listelerinde yer almayacak olduðu için çok mutluyum. Hangi gerçek kitapsever yeni coðrafyalaryn haritasýný reddeder ki?

*Anneme,
Babama,
Ablama,
Ağabeyime.*

2

Ýçindekiler

1-Tanrýlarýn Makinalary 2-Ýsm(ail)in Beþ Hali 3-_____

4-Cesetler Kitabyndan Bir Sayfa 5- Anahtarlyk 6-Marifet

7-geceden kalANlar 8-Beþ Kapylý Hikaye

9-Ölüm Kapyyý Ýki Kere Çalar 10-Med-Cezir 11-Deđ(iþ)mek

12-Her An Sarhoþ 13-Gölgeler Ordusu 14-Nedimeler

15-Pandora'nýn Ađzy veya Kahkaha Üzerine 16-Mehtap Palas

3

10 15 19 26 31 36 38 41 46 50 56 58 62 71 73

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

3

TANRILARIN MAKÝNALARI 1

2

"Gerçeðe benzersiz bir bakýp açýsýndan bakmak, deliliðin doruk noktasýný

oluþturur. Olgular arasýndaki ilþkilere kökten farklı bir bakýp açýsýdýr bu."

"Deli, uygarlýðýn anti-kahramanı olacaktýr. Standartlaþma ve totalitarizmin her yere ve her þeye nüfuz etmesine raðmen hala deli olmayý baþarabilenler, gerçekten çok güçlü ve eþsiz bireylerdir.

'Deli' sözcüðünü hafife almamalı, çünkü bu ayrıcalık pek az insana verilebilir. Beraberinde çok büyük acýlar getiren bir ayrıcalýktýr bu."

Gündüz Vassaf, 20. Yüzyıl Delileri Artık Özgür Deðiller, Cehenneme Övgü

Cehennem

Beynim daracık kafatasýma kývrýla kývrýla ancak sýðýyordu. Bir

makinanýn pistonlarý gibi güçle ve inatla attýđýný, hapsolduđu kemikten duvarlarý zorladýđýný hissedebiliyordum. Dýþarý çýkmaya çalyþýyordu. Bir gün ben hepinizin arasýnda sizin önceden hazýrlanmýþ adýmlarýnýzy atarken, ve ezberlenmiþ kelimelerinizi savururken boþluđa, yorgun kemiklerim daha fazla dayanamayacaklardý. Büyük bir gürültüyle patlayacaktý kafam, ve evet, beyin grisine, hayal mavisine, fikir karasýna, ve kan kýrmýzýsýna bulanacaktý her yer. Fakat kafamda tekrar tekrar kurup mutlulukla seyrettiđim bu sahne asla gerçekteþmedi, çünkü kaçýnýlmaz son beni bulmadan önce ben Cenneti buldum.

Cehennemdeki son günümde, uğrunda çok çalıþıyılmıþ ama en sonunda kazanılmıþ bir zaferin gurur ve mutluluğuyla adaçlıklý bir yokuþtan yukarı yürüdüğümü hatırlıyorum. Bir yıldır uzun bir süredir uđraþıyordum, ve o gün sonunda hastalığı kapmayı bařarmıþtım. Bir anda oluvermiþti. Odaya girdiğimde biriydim ben, çýktığımda başka biri. Artık onlar gibi, sınırsız ve dizginlenmemiş olarak, bütün idrençliği ve bütün büyüyle, en zengin haliyle algılayabiliyordum dünyayı. Akþamüstüydü, güneş batmak üzereydi, inanılmaz bir sıcak vardı, ve akıl hastası ben iþimden çıkmıþ sevgilimle buluşmaya gidiyordum. Oldukça sıradan bir gün gibi bařlamıþtı oysa. Alıþılageldik sabah vizitemden sonra odama kapanıp eski terapilerin kayıtlarını dinlemiştim. Tefhis veya tedavi için değil, sadece o deli, özgür kelimeleri içime çekmenin mutluluğu için. Bir buçuk yıl önce psikiyatriye olan inancımı kaybetmiştim. Bir tanrı edasıyla normali ve anormali, iyiyi ve kötüyü ayırmak bana artık doğru gelmiyordu. Bizden daha fazlasını görebilen ve daha fazlasını hissedebilenleri apağıllık kompleksimiz ve kıskançlığımız yüzünden hapsedme; onların ilaçlarla uyuşturup o eþsiz algılama ve düşünme yeteneklerini köreltme; kendimiz gibi sınırlı, sıradan ve basit, öngörülebilir makinalara dönüştürme çabasından başka bir þey değildi psikiyatri, ve ben daha fazla bu "sindirim"in parçası olmak istemiyordum. İlk başta iþi bırakmayı düşündüm, ama sonra kararımdan vazgeçtim. Eđer iþten ayrılısaydım, bir başkası, inançlı biri alacaktı

yerimi. Fakat düpman saflarýnda benim gibi bir ajan "hasta"lar için her þeyi kolaylaþtırdý. Daha da önemlisi, eđer ayrýlsaydým onlardan uzak kalacaktým. Oysa sabah vizitelerine ve terapilere devam ettikçe, onlarýn o kanatlý kelimelerini içime çektikçe, aralarýnda gezinip dokundukça onlara, belki ucundan kýyýsýndan bana da bulabýr hastalýklarý diye umut ediyordum. Sonuçta her þeye eskisi gibi devam ettim, ama bambapka amaçlarla. Yaptýđým tek deđipiklik ilaçlarý kesmek oldu. Bu uygulamam ilk baþta tepki yarattýysa da önemli bir araþtırma yaptýđýma dair aчыklamalarým ve meslektaplarým arasýndaki saygýn yerim sayesinde ortalýk kýsa sürede duruldu.

Saat tam ikide Baþhempire hastanýn kayýt odasýna alýndýđýný, terapiye hazýr olduđunu bildirdi. Günün en güzel kýsmý baþlýyordu. Ýnancýmý yitirdiđimden beri terapi seanslarýndan çok daha büyük bir

zevk alıyordum. Sanıyım artık onları değiptirmek için değil de anlamak için dinlediğimden.

Ýlk seansým nekrofil bir morg görevlisiyleydi. Ýkincisi de Tayfur Dörtin adýnda bir psikotikle. Dörtin, gündüzleri Hacýpakir Sabunlarý bölge bayiliđini yapıyormuþ, geceleriye gizli bir güreþ kulübünün liderliđini. Baþarýsýz bir intihar giriþimi sonucu getirilmiþti kliniđe. Terapi boyunca bir yandan elindeki kimyasal yanýkla ve yanađýndaki kurþun yarasýyla oynadı, bir yandan da öldürdüđu hayali arkadaþýndan ve aþýk olduđu ölüm yüzlü Melek adlý bir kýzdan bahsedip durdu. Son terapim ise kendisine BC-33 diyen bir þizofrenleydi. Eskiden otomobil üretiminde kullanýlan robotlarý üreten robotlarý üreten bir fabrikada Üretim Bandý Sorumlusuymuþ. Arkadaþlarına mekanik parçalar monte etmeye çalıþması veya onlarla sanki makinalarmýþ gibi konuþması, kendisine çok önceleri verilmiþ "tuhaf" payesinin yanýna birkaç yıldýz daha eklenmesine neden olmuþ sadece. Fakat bir gün aniden kendini üretim bandýnýn üzerine atması ve beyninin bir kaynak robotunca açýlýp içine çip yerleþtirilmesinden iþçiler tarafýndan son anda kurtarılmасы bardađý taþýran damla olmuþ. O günden beri, üç yıldan uzun bir süredir, Umutsuz Vakalar Kođuþu'nda umutsuzca yatýyordu.

Açýkçasý BC-33 benim en sevdiđim, en saydýđým, hatta kendime örnek

aldýđým hastamdý. Dünyayý algýlayýpýna kýskançlýđa varan derecede hayrandým. Sanki montaj hattýnda bir karýpýklýk olmuđu da, bařka bir modele ait kocaman bir kafa onun zayıf bedenine monte edilmiřti. Onu her gördüđümde bunu düřünürdüm. Zorlukla, ancak sađa sola yalpalayarak tapýyabildiđi kel kafasýyla

kapýda

göründüğünde;

tutuk,

mekanik

adýmlarla

masaya

yürüdüđünde; sandalyenin ucuna rahatsýz bir biçimde oturup o güzelim elleriyle oynadýđýnda; ve monoton ama kararlı ses tonuyla konuřmaya bařladýđýnda her zamanki gibi heyecanlandým. Konuřmasına Kutsal Ford'u selamlayarak bařladý yine, motorlardan ve transformatörlerden bahsetti, "Doktor" dedi, "bizden yana olduđunuzu biliyorum, fabrikada kalite kontrolden geçmeyen ürünleri tamir eden teknisyenlere benziyorsunuz, bizler defolu mallarýz, bunu biliyorum; insanlar tanrıların makinalarýdır, beyaz siyah ve sarý modelleri vardýr, erkek ve kadın, uzun boylu ve kýsa boylu

modelleri vardır, siz hiç ürün katalogunu gördünüz mü, ben de görmedim; deliler de tanrıların üretim hatalarıdır, defolu, bozuk makinalar; siz de bizi tamir etmeye çalışıyorsunuz Doktor, sağ olun, beni de tamir edin Doktor; pek bir şeyim yok, bir iki çipimi değiştirseniz, diplerimi bir güzel yağlayıp cıvatarımı sıkıptırsanız yeterli olur sanırım; ben tanrıların üretim hatasıyım, akıl hatası, akıl hastası, ben akıl hastasıyım, ama deliler deli olduklarını bilemezler değil mi doktor; size bu bilgileri mutlaka yüklemiştir fabrikadan çıkmadan önce, fakat siz de aslında kendini psikiyatrist sanan bir delisinizdir belki, ya da kendini deli sanan bir psikiyatrist, fark etmez; sizi bilemem ama ben kesinlikle deliyim, bunu biliyorum, deliler deli olduklarını kabul etmezler, demek ki ben deli değilim" dedi, kısa devre yapan cihazlar gibi cızırdadı bir süre, sonra da hiçbir şey olmamış gibi elektronik devreleri, silikon çipleri ve süper-iletkenleri anlatarak devam etti. Kelimeler makinalı tüfekten çıkarcasına fırlıyorlardı ağından; delici, soğuk ve cansız. Bir makina gibi, doğru telaffuzla ama duygusuzca, tonlamadan, hissetmeden konuşuyordu.

"Tanrıların Makinaları" diye devam etti, "Tanrıların Makinaları en sonunda Makinaların Tanrıları oldular, kendi cennetlerini ve kendi cehennemlerini yarattılar. Metal kanatlar takıp cennete uçtular, her şey daha iyi ve daha kolaydı, onlar sayesinde yapayabiliyorlardı; cıvata ağalarının serin gölgelerinde yan gelip yattılar, otomatik hurilerin titanyum

ellerinden rulman dolması yediler, radyatör parayla sarhoş oldular. Fakat onları cennete uçuran aynı metallerin ağırlığıyla yerin dibine de girdiler, makinaların sıcağında, makinaların yakıcı buharında gresi yağ kokulu cehennemleri yapıyorlar; kendi kullarına kul oldular, yarattıkları makinaların boğucu tutuşlarında nefessiz kalıyorlar, dişlilerin arasına sıkışıp alüminyum çözümler atıyorlar, mekanik kollar paramparça ediyorlar hepsini; cehennem nedir Doktor, cehennem nedir, cehennem işte budur; nerededir cehennem, cehennem yerin altındadır, peki neden bütün makina daireleri bodrum katındadır Doktor, şimdi anlıyor musun, her şey çok açık aslında, tanrıların makinaları, makinaların tanrıları, cennetin metal kanatlı melekleri, ve cehennemin buhar ve yağ kusan zebanileri." dedi ve benzini bitmiş bir araba gibi birden duruverdi. Ayağa kalktı, aynı tutuk ve mekanik adımlarla kapıya yürüdü, dışarı çıktı.

Ben öylece oturdum. Kelimelerin beynimin duvarlarına çarparken yaptıkları yankıyı dinledim bir süre. Dayanılmaz bir sıcak vardı. Sonra kayıt cihazındaki "stop" düğmesine bastım, ayağa kalktım, kapıyı açtım, ve bambaşka bir dünyada tutuk ve mekanik adımlarla yürümeye başladım. Başhekimin ve Başhemşirenin odalarının önünden geçtim, Misafirler ve Ümitsiz Vakalar Koğuşlarında ağır adımlarla yürüdüm, hastaneden dışarı çıktım, parmaklıkları geride bıraktım, parkın içinden devam ettim, yokuşlardan indim, yokuşlardan çıktım, en sonunda saat kulesiyle elektronik eşya dükkanı arasında bir yerde sevgilimle buluştum. Beni görür görmez bütün sevgililerin otomatikçe bağlanmıncasına yaptığı gibi dudaklarına yapıptı. Fıf ve priz. Paslı dili ağızımın içinde dolanıp duruyor, olmayan bir şeyi umutsuzca arıyordu. Ağzıma motor yağı tadı geldi.

Bundan sonrası bozuk bir kasetten seyredilen kötü bir video

filmi

gibi:

kimi

zaman

hızlanan,

kimi

zaman

yavaşlayan;

anlayılamayacak kadar bozulmuş; bazen sesin, bazen görüntünün, bazen de her ikisinin birden kaybolduğu kopuk ve anlamsız karelerden oluşan berbat bir film.

Öpüşme Makinasını bütün gücümle ittikten sonra (Düşmüştü. Kırılmıy mıdır acaba?) alevler içindeki sokakların birinden girip öbüründen çıktıkça, amaçsızca dolaştıkça hatırlıyorum. "İlk Makinalar: 12.-15. Yüzyıl Mekanik Çin Saatleri" sergisinin açılışı için müzenin önünde büyük bir kalabalık toplanmıştı. Ondan daha da büyük bir kalabalık Yaprak Sarma Makinasının marifetlerini sergileyen bir ihracatçı etrafındaydı.

Sonraki sahne benzincideki lokantada. Parlak ışıklar altında kızarmış derileri gözümü alan tavukları ve üzerinde yağ damlalarının yağladığı etleri mideye indiren Yeme Makinalarını izlerken neden bütün benzincilerde mutlaka bir lokanta olduğunu merak ettiğimi anımsıyorum. Otomobillerimizin depoları dolarken bizler midelerimizi ıstırıyorduk, ya da bizim midelerimiz dolarken otomobiller depolarını ıstırıyorlardı. Bilemiyordum. Kasadaki boya sarımsı kızıla hesabı öderken hangisinin doğru olduğunu sormayı düşündüm, ama yapmadım. Bana cevap

veremezdi. Sadece para almaya, para üstü vermeye, "Ýyi günler, yine bekleriz!" demeye, ve sýrýtmaya programlanmýþty çýnkü.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

8

Neden orada olduğumu hatırlayamadıyım bir bakkalda kutsal bir emanet gibi yükseğe konulmuş televizyonu çok net olarak hatırlıyorum. "Off, bu paslara bak. Makina gibi oynuyor bizimkiler valla!" diyordu Satıp Makinası ekrana büyülenmişçesine bakarken. Benim bütün görebildiğimse anlaşılmaz gri peritler ve yanıp sönen siyah beyaz noktalardı.

Caddenin

kalabalığına

karşıyıp,

yürümeye

çalıyırken

anımsıyorum kendimi; Devasa Yeme ve Satın Alma Makinalarının
yanından geçerken; koca gözlü, aptallamış Televizyon Seyretme
Makinalarını, ve iri kulaklı ama küçük elli Telefonla Konuşma

Makinalarını

geride

bırakırken;

durmak

bilmeyen

Gevezelik

Makinalarýnýn, çirkin Kahkaha Makinalarýnýn, ve yapýþ yapýþ Seks Makinalarýnýn aralarýndan sýyrýlýp kendimi bir sinemaya atarken görüyorum. "SABAHA KADAR SÜREKLÝ MATÝNE" diye bas bas ve erkek erkek bađýrýyordu mavi-kýrmýzy neonlar. Salon tüketilmiþ þehvet ve ölü sperm kokuyordu. Ortasýndan girdiðim ilk film inancýný yitiren bir papazýn erotik maceralarýný anlatýyordu. Ýkincisi, 2054 yýlýnda dünyayý ele geçirmeye çalyþan makinalara direnen insanlýðýn bir yandan savapýrken diðer yandan seviþmesi hakkýndaydý. Finalinde bir insan bir makinayla seviþiyordu, yok hayýr seviþmiyordu, düpedüz düzüþüyordu. Üçüncü filmde aklýmda kalan tek þey ise uykuyla uyanýklýk arasýnda duyduğum þu replik: "Eðer ölümden korkuyorsan, ve [yapama] tutunmaya çalyþýyorsan, þeytanlarýn senden yapamýný söküp aldýklarýný görürsün. Ama eðer [ölümle] barýþýksan, o zaman þeytanlar aslýnda seni dünyadan kurtaran meleklerdir."3

Sabah, salonu temizleyen Bilet Otomatýnýn dürtmesiyle mi yoksa elektrikli süpürgecinin uđultusuyla mı uyandým bilemiyorum. Dýþarý çýktýðýmda güneþ gözümü aldý. Daha sabahýn köründe dayanýlmaz, vycýk vycýk bir sýcak kaplamýþty þehri. Niye yaptýklarýný bilmeden saða sola kopuþturan Ýþ Makinalarýyla doluydu sokaklar.

Kablolar,

bellerindeki

Walkman'lerin

pilleriyle

çalýþan

Müzik

Makinalarýnýn kulaklarýndan girip beyinlerine saplanýyordu.

Sonra, hiç beklenmedik bir anda bulutlar kapladý göđü, ve çok þiddetli bir sađanak baþladý. Herkes kaçýþýyor, altýna sýđýnacak bir saçak arýyordu. Sadece o saatte sokakta ne aradýđýný bilmediđim küçük bir kýz yađmurun altýnda durmuþ, su birikintilerindeki fuel-oil

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

9

gökkubaklarıyla oynuyordu. Bakır rengi saçları, ölüm yüzü, kan kırmızı dudakları, ve elbiseden çok kefeneye benzeyen kıyafetiyle bu dünyanın derinden bir melek. Bir apartmanın üçüncü katındaki pencere gürültüyle açıldı, çocuğun daha büyük ve eski bir modeli kafasını

çıkartıp

"Canaan!!

Çabuk

içeri

gel

kızım!"

diye

bağlıydı,

"Paslanacakmış!"

Yıpte tam o sırada, ben sokağın ortasında dikilmiş bu sahneyi seyrederken, v8 silindirli, 4941 cc motor hacimli, 6600/440 (d/d/HP)

maksimum güce, 3800/500 (d/d/Nm) maksimum torka sahip,

6

manuel vitesli, arkadan çekişli, maksimum hızı 248 km/saat olan, 100 km
hıza 4.7 saniyede ulaşabilen, 4400x1830x1317 cm boyutlarında, 1585 kilo
ağırlığında, 73 litrelik benzin deposuna ve 2505 mm aks mesafesine sahip,
100 km'de 14.5 litre kurşunsuz süper benzin yakan, full aksesuarlı, metal
alaşımından yapılmış alev kırmızı bir peygan beni Cehennemden kurtardı.

Cennet

Bu anda bir hastanenin yedinci katında yatıyorum. Beyazlar içinde,
penceresinden gökyüzü ve bulutların gözüktüğünü tahmin ettim serin ve
ferah bir odada. Bütün "sistem"lerim iflas etmiş durumda. Bir makina benim
yerime süzüyor ve arıyor kanımı; daha önce makinalarca sindirilmiş
besinler bir başka makina tarafından sindirim sistemime kontrollü ve
kademeli olarak pompalanıyor; mekanik bir pompa damarlarımda kanın
dolaşmasını sağlıyor; ve solunum cihazı soluk alıp veriyor benim yerime.
Makinasal hayat.

Cennet nedir?

mayıs 2000

1.

The Smashing Pumpkins'inubat 2000 çıkışlı albümü "MACHINA/

The Machines of God"a çoğul bir selam.

2. 3.

"Torn Inside Machines of Light", Vasily Kafanov

"Jacob's Ladder" filminden.

10

AÝL'

ÝSM^ÝN BEP HALÝ

yalýn hali

"Sade Kahve".

Bir kahve için ne güzel bir isim diye düþünerek içeri giriyorum. En dip masa boş. Oturuyorum. Kahve hakikaten de sade: ahþap döþemeler, ceviz masa ve sandalyeler, bordo-kýrmýzy duvarlar, birkaç siyah beyaz fotoðraf. Ufak tefek, genç bir kýz yanapýyor:

-Ne alýrdýnýz beyefendi?

Kulak

kesilmiþ,

bekliyor.

Yeni

baþlamýþ

herhalde, acemi. Okuyor olmalı.

-Sade kahve lütfen.

Gülümsüyor. Gayri ihtiyari karþýlýk veriyorum. Korkarak fark ediyorum: Kipisel felaketlerle ne kadar da þapþallaþmýþým.

Üç aydýr iþsizim. Muþmula suratlý patronum, çok bilmiþ yazarlar ve uyduruk yazýlarHepsi kötü, sýkýntýlý birer hayal artýk benim için. Çok memnunum. Sadece istediðim zaman, istediðim için (Kahvem geliyor. "Teþekkür ederim.". Hmm, nefis.) okuyorum. Ne büyük mutluluk!

Fakat pek de fazla olmayan birikimlerim neredeyse tamamen eridi. Tükenmek üzere. Geçen gün hesapladým: böyle devam edersem tam on üç gün sonra beþ parasýz kalacaðým. Dip yakýn. Sefaletim elle tutulur bir hal aldý bile: bozlaþmýþ pantolonum ve koltukaltý bir parça sökülmüþ gri gömleðimle dolabaýyorum günlerdir; jiletim körelmiþ, kirli sakalla iþ arýyorum. Sonum kötü. O zaman ne yapýyorum ben kýçý kýrýk sallama çayýn bile bilmem kaç milyon, offff, diyorum ya, kipisel

felaketlerle ne kadar da papıallapmıyıp , nasıl da aptallapmıyıpım! Öfkeyle doluyorum, sinirleniyorum birdenbire. Kalkıyorum. Birkaç banknot bırakıyorum yarım kalmıyıp kahvemle beraber. Telaplıyyım, elim ayağım dolanıyor. Garson kız papkıyn.

Tam dıparı fırlamak, kurtulmak üzereyken mavi papkalı sarıpyın bir kızla çarpıpyıyorum. Bakıpyıyoruz. Ne kadar da tanıdık bir yüz. Gözleri tıpkı Sema Neden ayrıldık ki? Belki de-

-Dikkat etsene be adam!

Özür dileyip önemli ipler kovalayan adamlar gibi hızlı hızlı yürüyorum.

-e hali

Bizim Baper'e bakılırsa çok hoş bir yermiıp bu "Devekuıu". Beğenirsem Sema'yla da gelirim belki. Pimdilik fena gözükmüyor. Küçük, sevimli bir yer. Sıcak. Garson kız da saygılı, müpterinin dibine girmiyor yerli yersiz. Sessiz ve تنها üstelik. Tam istediğim gibi. Rahatça konuşabilir, açılabilirim ona. Güzel. Gelelim buraya.

-Affedersiniz, az önce sipariş alırken unutmuşum. Acaba sütlü kahvenizle beraber kurabiye veya kek ister miydiniz?

-Kakaolu kek varsa alayım.

Beklerken

duvarlara

asılmış

fotoğraflara

bakıyorum.

Mutluluğuma/umutlarıma inat çaresizlik sızdırıyorlar kafeye. Özellikle de bu kapıya yakını asılmış olan.

Hay Allah! Bu mavi papkalı sarıya kız ona bakıyorum zannetti galiba. Kötü kötü bakışlar fırlatıyor bana. Hep de benim başıma gelir böyle şeyler zaten. Pimdi de o bana bakıyor mu diye bakarken yakalanacağım. Ben en iyisi masama, mesela bu bekerlikte oturupayım, gözüm filan kaymasın yanlışlıkla.

Amma da gecikti servis. Bir sütlü kahve ve bir dilim kek. Ne kadar da basit halbuki. Yoksa gelmesem mi Sema'yla buraya? Servise baksana. Yok caným, daha iyi. Bol bol vaktimiz olur böylece.

Saat de bire geliyor. Bizim huysuz patron söylenmeye baþlar az sonra "Nereye takýldý bu hergele yine?" diye. Yarým saat daha oyalanayým, öyle giderim ofise. Gözlerim ađrýyor zaten, bir o kargacýk burgacýk el yazýsýna bak, bir monitöre. Bir þeye benzeseler bari. Hah, kahvemle kekim geldi. Kek bir harika, hmm. Beklediðime deđdi valla. Sema'ya da tavsiye ederim geldiðimiz zaman, mutlaka bayýlýr bu keke.

Aptalca bir iyimserlik doluyor içime. Hayat güzel diye

düþünüyorum.

-i hali

Hýbýmle dalýyorum içeri. Fazla sert bir girip yapmýþ olacađým ki herkes kafasýný kaldýrýp "Kim bu gürültücü kendini bilmez?!" der gibi dikiyor bakýplarýný. Aldýrmýyorum. Bir de

sizinle uđraþamam þimdi.

Oturacak yer

bakıyorum. Cam kenarı en güzeli. Gelip geçenleri seyredersem, bir nehir gibi akıp giden/sürüklenen kalabalığı izlersem, biraz durulur, sakinleşir belki ruhum.

Garson kız

bir tavşan gibi ürker ne

içecekimi soruyor. Pek çelimsiz. Ne kadar da soluk teni.

-Çay, diyorum, tavşan kanı olsun.

Sıcak çay ve

tanımadığım insanların beni kapsamayan

telafiyi gözlemek rahatlatıyor beni. Ne Sema'yla en olmadık şeyler için yaptığımız tartışmalar ("Bir kez olsun düpünceli davranırsan olmaz mı?" / "Telefonunun pili de çok çabuk biter oldu bu aralar." / "Beraberken bile ilgilenmiyorsun artık benimle." / "Hayır o mavi değil yeşil." / "Seninle tartışmak, anlaşmak mümkün değil!"), ne de işyerinin o karmakarışık, iç daraltan ortamı ("Dün gelen yazılar ne yaptın?" "Ben bilmiyorum. Yalçın ilgileniyordu o meseleyle." "Yalçın senin aldığını söylüyor." "O işin benimle alakası yok ki!" / "Fazla mesai mi? Benim çok önemli bir randevum var bu akşam, imkansız." "Kalman

gerekiyor Ýsmail, dergiyi yetiştiremiyoruz yoksa." "Ta iki hafta önce söylemiştim patron '19'u akşamı kalamam' diye, hatırlamıyor musun? Yemiş kalsın bu sefer." "Yemiş'i gönderdim bile. Sen yapacaksın. Yoksa-") huzurumu kaçırabiliyor artık. Hatta bu mavi papkalı sarıların kızın bir saattir aralıksız viyaklaması bile rahatsız etmiyor beni. Nasıl da kararsız bu sıkıntılı ruhum, diye düşünüyorum, bir yükselip bir alçalıyor durmak bilmeyen bir sarkaç gibi. Garson kızın çağırıp bir çay daha söylüyorum. Az sonra, hesabı ödeyip yarım saattir seyredildiğim telaflı sokakların bir parçası olacağım.

-de hali

Dýparýda

yağmur

yađýyor.

Ansýzýn

bastýran sađanakta sýđýnacak bir yer bulmuđ

olmanýn

ýslak

ve

bencil

mutluluğuyla

gülümsüyor kafedeki herkes. Yanaklar al al. Sýrýlsýklam paltolar ve cansiperane þemsiyeler bir kenarda kendi hallerinde kuruyorlar. Bütün masalar dolu. Garson kýz koþturup duruyor. Dingin bir ses dolapýyor masalarýn üzerinde: "Come Rain or Come Shine"

Arkamda oturan mavi þapkalý sarýþýn kýz elindeki makinayla oynuyor. Klik! Sonunda çekti.

-Artýk bunun içindesin! diyor.

Gülüpüyorlar.

İhlamur içiyorum ben. Küçükken hastalandýđýmda yapardý annem. Özlemişim. Ýçimde tatlý mý tatlý bir ýlýklýk. Annem canlanýyor hayalimde. Dþünüyorum: Ýçeride olmak ne kadar da güzel. Ama nedense her gün biraz daha dýþarıda hissediyorum.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

14

-den hali

Dýparýdan pek matah gözükmese de güzel bir yermiş. Zaten býkmýptým artýk sürekli ayný

mekanlardan.

Tekrarlanan

yüzler,

anlamsýzlaşan sözler. Haklýdýr belki de, kýsa bir ara iyi gelebilir. Yeni sözler ve yeni yüzler. Yaşamamýþlýklar biriktirip tekrar birleþebilir, mutlu olabiliriz. Týpký eskiden olduđu gibi Neler diyorum ben? Deđipimden, yenilikten bahsederken Geçmişin yapıþkan ađýndan kurtulamýyorum bir türlü.

Buradan başlayabilirim mesela. Bundan böyle sürekli uđradýđým yerlerden uzak durarak. Cappucino'dan vazgeçip Espresso içerek(büyük bir kararlılýkla garson kızdán "varsa bir Espresso" rica ediyorum.

Özgüvenimden o da etkilenmiş olacak ki "Hemen bakýyorum beyefendi!" diyerek içeri kopuyor.). Yeni bir hobi, bir uđraþ edinebilirim. Fotođrafçýlýk olabilir. Öđrenciliđimden beri istediđim bir þey. Ayrýca þu ya da bu

nedenle yıllardır bir türlü okuyamadığım kitaplar var. Kitap demişken, bu mavi papkalı sarıbın kız geldiğimden beri kitap okuyor. İbýktan mý bilmiyorum, kýzýn yüzünden aydınlık, huzur fýbkýrýyor sanki. Gidip konuşmam-

-Efendim, kusura bakmayın, makina bozulmuş. Espresso veremiyoruz maalesef. Cappucino ikram etsek, müessesemizden?

-Tabii, diyorum hayal kýrýklýđýyla, neden olmasýn.

Ben sessizce Cappucino'mu içerken mavi papkalı sarıbın kız kalkıyor yerinden. Gidiyor. Biraz sonra ben de çýkacađým buradan. Eski tanýdýklarla birkaç tek atmak iyi gelir belki.

nisan 2001 fotoğraflar: A.Smirnov

_____ 'a

I.

Öðlene

doðru

ev

kapýsýnýn

týkýrtýsýyla

uyandým.

Gelmipti._____. Geç saatlere kadar
ümitsizce gelmesini beklediðimi, iki dakikada bir "ulaþýlamayan" telefonunu
ýsrarla aradýðýmý hatýrlayana kadar geçen birkaç saniye için, neden
burada, salondaki bordo kanepede telefona sarýlarak

uyuduðumu

çözmeye

çalýptým.

_____.

Bu

sýrada

içeri

girmipti

bile.

saçlarý

_____.

Üzerindeki

_____.

-"Neredeydin?" diye çýkýptým sertçe. -"_____ " _____." -

"Demek öyle?!"

-"_____." _____

!"

Böyle bir cevap beklemiyordum, hazýrlýksýzdým. Sustum.

Benden çok kendine söyler gibi: "Belki de hiç geri dönmemeliydim."

dedi sessizce.

_____.

Yatak

odasýnýn

kapýsýnýn

kapandýđýný

duydum.

_____ken, "Uyuyacak. Uyuyacak ve her þey düzelecek." diye düþündüm.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

16

II.

Uyku kalesiydi O'nun. _____. Bir sabah
"Korkunç bir rüya gördüm dün gece!" demişti kahvaltıda.

"Anlatsana, ne gördün?"

diye sorduğumdaysa sanki en mahrem

sýrrýna göz dikmişim gibi "Yok artık, o kadar da değil." diyerek sert sert
bakmýptý bana. _____ asla.

_____. Sýkýntýlarýný kuptüyünden bir havanda
iyice dövüp rüya tozu haline getirdiði, sonra hepsini havaya savurduðu tatlý

bir sihir. _____, kim bilir.

_____ ülkesi.

Asla _____. Belki de ihtiyacı yoktu.

Kozasıydı uyku. Metamorfoza uğradı, var ile yok arası bir mekan.

"_____ bir sabah bunalıcı rüyalarından uyandığında, kendini dev bir kelebeğe dönüşmüş olarak buldu"

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

17

III.

Ertesi sabah, ben _____ ken, uçarak

yanýma geldi. Daha yeni kalkmýptý.

"Günaydýn

caným!"

dedi

gülücükler

saçarak.

_____.

Sanki bütün o tartýpmalar, kýrýcý sözler ve düptüðümüz durumlar tatsýz bir

rüya, O'nun hayalleriyse gerçeğin ta kendisiymiş gibi davranıyordu. Her şey yolundaydı; güneş parlak, hayat güzeldi, ve biz, ikimiz, harikaydık. Üçün acı yanı, buna yürekten inanıyordu da.

Birden, gerçekle başlamakmayacak kadar çabuk bir el hareketiyle sabahlığının cebinden dörde katlanmış bir kağıt parçası çıkardı.

-"Bak bu sabah ne yazdım! Yeni hikayemin başlangıcı:

,

Nasıl?"

-"Güzel,"

dedim.

"Gerçekten

çok

güzel.

Ama

bu

' _____ ' kýmý biraz muđlak olmuđ, ne demek istediđin tam anlaýılmýyor bence."

-"Keskin olmaya bayýlýyorsun deđil mi?" diye sordu acý acý gülerek.

"Köbeli olmaya. _____. Yazdýklarýnda bile bu böyle. Her þeyi açýk açýk göstermek zorundasýn.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

18

Okuruna güvenmiyor musun yoksa? _____. Her þeyi gözlerine gözlerine sokmana gerek yok. Býrak, bazı þeyleri de kendileri bulsunlar. Böylesi, iki taraf için de daha zevkli deðil mi sence?

_____. Bopuna mý paralanýyor bir sürü yazar 'Pasif kalmayan, yapıta kendinden bir þeyler katan, esere katýlan okurlar istiyoruz!' diye. _____ bir kez olsun?"

-"Peki dedim." Gülümsedim. "Senin için yaparým. Neden olmasýn?"

kasým 2001 resimler: Salvador Dali

CESETLER KÝTABINDAN BÝR SAYFA

"Now I am naked,

Nothing but an animal."

Billy Corgan, Bullet with Butterfly Wings

Buz kesmiþ mor cesetlerin arasýndayým yine. Büyük bir evrak dolabýný andýran soðutucunun metal yüzeyi pürüzsüz, parlak ve soðuk; çýkardýðý ses ise o kadar derin ve sýkýcý ki, artýk duymuyorum bile. Ýlkel bir Devlet Malzeme Ofisi sandalyesinde oturmuþ, önümdeki ilkel Devlet Malzeme Ofisi masasýndaki çiziklerde anlamlý bir figür görmeye çalıþýyorum. Floresanlar odayý steril ve ölü bir ýþýkla aydýnlatýyorlar. Bütün bunlarýn arasýnda olmaktan çok memnunum, hatta bundan büyük bir mutluluk duyduðumu dahi söyleyebilirim. Zaten 7 yýldýr burada olmamý baþka türlü açýklayamam.

Acil olarak paraya ihtiyaç duyduðum bir dönemde baþladým burada çalıþmaya. Ýlk baþta geçici bir iþ olarak görüyordum (sanýrým kimsenin morgda çalıþmak gibi bir ideali yoktur) fakat zamanla gayet uygun çalıþma koþullarýna sahip olduðunu ve bana ne kadar büyük bir zevk verdiðini fark ettim. Bu yüzden iþe giriþiminden 1 yýl sonra biten sözleşmemi uzattým. Anlamýþtým: Morg çalıþmak için ideal bir yerdi. Maaf böyle bir iþ için

oldukça dolgun, özellikle de bütün yaptığımı cesetleri soğutucuya yerleştirmek, soğutucudan çıkartmak, ve girip-çıkıp kağıtlarını yazmak olduğu dpnlrse. Bunları yapmak çok az zamanımı alıyor. Pek gelen giden de olmadığından okumaya, yazmaya, ya da aylaklık yapmaya bol bol vakit kalıyor. Mesai saatleri de tam istediğim gibi: 16-24. Fakat morgdaki ipimi bu kadar çok sevmemin asıl nedeniyse bambaşka: Cesetler Kitabı.

İlk başlarda bir aylağın rkekliğiyle cesetlerle sadece mecbur kaldığımda temas kuruyor, onlarla ilipkimi asgari düzeyde tutmak için çaba harcıyordum. Benim tek başıma çalıştığım kat sadece cinayetlere, intiharlara ve şüpheli ölümlere ayrılmıştı. Bir gün gazetelerin benim soğutucuya koyduğum cesetlerin hikayeleriyle dolu olduğunu fark ettim. Zamanla beni bir merak sardı. Piyasadaki büyük küçük bütün gazeteleri alır oldum. Hepsini satır atlamadan, pr dikkat

okuyordum. Kimi felaketler bütün gazetelerin üçüncü sayfalarından eski bir vesikalık veya yıllar önce çekilmiş mutlu bir evlilik fotoğrafı epliğinde kaderci bir dille bas bas duyurulurken, kimi zavallı ölümler de bir mankenin bacakları ve yeni belediye binasının açılışı arasında zar zor sığılır, sabırla okunmayı beklerdi. Neredeyse her zaman bir olay birden çok şekilde anlatılırdı. Bir gazetede ki bilgiler diğerinde kiyle asla uyuşmaz, her gazete olaya kendinden bir şeyler katmayı adeta bir kıpılık meselesi haline getirirdi. Böylece bir olay tekrar tekrar fakat her defasında bir öncekinden birazcık daha değişik olarak gerçekleşirdi. Mesaimin neredeyse tamamı birbirinden farklı hikayelerle dolu gazeteleri okuyarak ve cesetleri inceleyerek geçiyordu. Aylar geçtikçe ve merakım ilerledikçe, çalışma tarzımı ve yöntemlerimi daha da geliştiriyordum.

Artık profesyonelce çalışıyorum. Gün boyunca gazeteleri etüt ediyorum, ilgilendiğim haberleri kesiyorum. Fakat gazeteler çoğunlukla yetersiz kalıyor. Bu yüzden Adli Tıp Sekreterliği'nde çalışan bir tanıdığımdan, öyle yemeğine karışık, benim morguma giren bütün cesetlerin otopsi raporlarının fotokopilerini alıyorum. Gecelerimi ise bütünüyle cesetleri incelemeye ayırıyorum. Notlar tutuyor, yasak olduğu halde fotoğraflarını çekiyorum. En sonundaysa bütün bunları bir albümde topluyorum. Her bir ceset için ayrı bir bölüm. En başa adını soyadını, yaşını ve diğer resmi bilgileri yazıyor, ardından da sırasıyla o ceset hakkındaki gazete

kupürlerini, fotoğrafları, notları ve ölüm raporunu koyuyorum albüme.

Cesetler Kitabı için yaptığım her şeyden büyük bir zevk alıyorum, ama doğruyu söylemek gerekirse bir şey beni hepsinden daha çok heyecanlandırıyor: cesetleri incelemek. Cesetler, ölüm nedenlerine ve bulunma vakitlerine göre mor ile beyaz arasında deşipik tonlarda olurlar. Yine bulunma vakitlerine göre deşipik sertliktedirler. Bazılarının intihar ettikleri silah ellerinden zorlukla delil olarak "söküldükten" sonra bile, boş elleri hala kabzayı tutar gibidir, beyaz tenleriyle pantomimcilere benzerler. Tek farkları beyinlerinin havaya uçmuş olmasıdır. Mosmor, şipşip cesetler gelir bazen, devasa bez bebekleri hatırlatırlar. O kadar yumuşaklardır ki parmağın bastırdığında bileğine kadar ete gömüleceğini sanır insan. Birçoğunun vücudu darp ve yara izleriyle doludur. Darp izleri genellikle geniş açık

morlar ve küçük koyu morlar olarak iki tiptir. Vücuttaki konumları ve sıklıklarıyla zaman zaman çok ilginç desenler oluşturlar. Yara izleri ise o kadar çepitlidir ki, insan ölmenin kaç yolu olduğunu merak eder. Bir de "kompuların daireden gelen kötü kokular üzerine polisi aramasıyla" bulunmuş cesetler vardır. Et yavaş yavaş bütünlüğünü kaybetmeye, parçalanmaya başlamıştır. Çürüme o kadar barizdir ki insan dokunmaya korkar, sanki en ufak bir dokunuşla bir anda bütün ceset dağılacak ve geriye hiçbir şey kalmayacakmış gibi. Fakat bütün cesetlerin istisnasız ortak bir özellikleri vardır: fal taşı gibi açık, telâhla karışık bir parlaklıkla bakan gözler. Herkesin zannettiğinin aksine hiçbir ölünün gözleri kapalı değildir, ve hiçbirinde ne huzurlu ne de dehşetli bir ifade vardır. Sadece parlaklık ve telâh. Parlaklığın nedeni ölümdür. Ölümsüz olmadığının fark ettiği an, cesedin yüzüne kazınmıştır. Telâh ise ölümden bir süre sonra yerleşir yüze. Bu, çıplak olmanın telâhıdır. Doğdukları günden beri giyiniktirler hep. Bütün o parlak kumaşlar sanki kendi derileriymiş gibi davranmışlardır, giysilerinin altında hiçbir şey yokmuş gibi. Fakat artık içine gizlenebilecekleri kıyafetleri ve gerçeği kelimedenden bir perdenin ardına saklayabilecekleri hikayeleri yoktur. Pimdi ölüdürler, bir morgda mor ve katı ve çıplak olarak yatıyorlardı, ve ellerinden hiçbir şey gelmez. Ömürleri boyunca her gün giyinerek ve konularak saklamaya çalıştıkları gerçek önlenemez bir biçimde ortadadır: sadece et ve

kemikten birer hayvandýrlar.

Ýpte bu yýzden ilk incelememe ceset hakkýnda hiýbir araýtırma yapmadan baýlarým. Bir hayvaný incelerim. Ýkinçi ve son incelememi de, onun hakkýndaki bütýn gazete haberlerini okuduktan, TV haberlerini seyrettikten, ve Adli Týp raporunu aldýktan sonra yaparým. Ve o, kitaba bir leþ olarak deðil, bir ceset olarak girer.

Bu iþi delirtircesine zevkli kýlan, beni neredeyse tahrik eden de budur iþte: bütýn bedenlerin kaçýnýlmaz bir þekilde çýrýlçýplak önümde yatmalarý, ve yýllardýr sakladýklarý her þeyi gören Ben'in, onlarýn ne veya kim olduklarýna karar veren tek ve üstün varlýk olmam.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

N.Ü.

14 Kasým 1974, Eskişehir - 18 Ocak 2000, İstanbul

22

Baba adý: Osman Medeni Hali: Bekar

Ana adý: Melek Dini:Ýslam

Nüfusa Kayýtlý Olduđu Ýl: Eskişehir Ýlçe: Kesenler Mahalle/köy:

Viranbađ Cilt no: 038/07 Aile Sýra no: 213 Sýra no: 33

MÜPTELA FAHÝPENÝN HAZÝN SONU:

Cihangir'de tek baýýna Kebud sokakta oturan N.Ü.(26) geçen akşam evinde öldürüldü. Bir arkadaşýnýn meraklanmasý üzerine eve yedek anahtarla giren ev sahibi ve komşular, N.Ü.'nün korkunç vaziyetteki cesediyle karşılaştýlar. Genç kızyýn önce yüksek dozda uyuşturucu verilerek öldürüldüđü, ardından testereyle vücudunun 4 eđ parçaya ayrýldýđý bildirildi. Polis, katil veya katillerin bu parçaların ilkinin hiçbir pey yapmadan elbisesiyle olduđu gibi býraktýklarýný; ikinci parçanın sadece elbisesini çýkardýklarýný; üçüncü parçanın derisini yüzdüklerini; dördüncüyü ise iç organlarına kadar parçaladýklarýný açıkladı. Her

cesede daktiloyla yazılmış birer not iliştirildiği bildirildi, fakat içerikleri hakkında bilgi verilmedi.

N.Ü.'nün mankenlik yaptığı söylenen komşuları "Evine gelen giden eksik olmazdı. Apartmanda herkes şikayetçiydi. Pavyonlarda çalıştığını görmüşler. Sonunun böyle olacağı belliydi." dediler. N.Ü.'nün uyuşturucu müptelası olduğunu ve hatta fahişelik yaptığı ekleyen komşular, geceyi Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde ifade vererek geçirdiler.

Gazetemize özel bir açıklama yapan komiser Hıdyr Yaşcıoğlu "Kadın ve uyuşturucu ticareti yapan karanlık çevrelerde böyle olaylar sık sık rastlıyoruz. Bir tür iç hesaplaşma olabilir. Birbirlerini temizliyorlar." dedi.

MODELİN ESARENGİZ ÖLÜMÜ:

Bir ihbar üzerine Cihangir'de Cerrahoğlu Apartmanı 3. kattaki daireye giren polisler N.Ü.'nün cesedini buldular. 4 ayrı bölgeye ayrılmış cesedin bir kısmının dokunulmadan bırakıldığı, diğer kısımlarının sırasıyla soyulduğu, derisinin yüzüldüğü, ve kaslarının parçalandığını bildiren yetkililer, bir an önce araştırmalara başladılar. Dairede bir takım müstehcen notlara rastlandığı.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

23

Komþularýn ifadelerini alan, evde özenle ipucu arayan polisler, bir sonraki adýmlarýnýn genç kýzýn akraba ve arkadaşlarıyla görüþmek olduðunu söylediler. Sýzan haberler, þüphelerin genç kýzýn henüz

ortaya

çýkmayan

fotoðrafçý

sevgilisi

üzerinde

yoðunlaþtýðý

doðrultusunda.

23 yapýndaki N.Ü.'nün modellik yaptýðý, özellikle de M.S.Ü. Güzel Sanatlar Akademi'sinde ve bazý ressam ve fotoðrafçýlarýn stüdyolarýnda çýplak poz verdiði öğrenildi. Ceset, gerekli incelemelerin yapýlmasý için Adli Týp Kurumu'na gönderildi.

TALÝHSÝZ GENÇ KIZ HUNHARCA ÖLDÜRÜLDÜ:

Hayatyny modellik yaparak kazanan N.Ü.(26) dün akşam saatlerinde Cihangir'deki evinde hunharca öldürüldü. Olay, apartman sakinlerinin meraklanmasý üzerine polise haber verilmesiyle ortaya çýktý. Eve giren emniyet kuvvetleri, vahþi bir cinayete kurban giden N.Ü.'nün cesedi karþýsýnda dehpete düptüler. Bahtsýz genç kýzýn diri diri dörde ayrýlýp, derisinin katman katman soyulduðu bildirildi. Ayrýca, cesedin her bir parçasýnýn yanýna evdeki daktiloyla "Çýplak? Hangisi?" ve "(NU(DE)AD)" yazýlmýþ birer not býrakýldýðý öğrenildi.

Acýlý haber üzerine olay mahalline koþan arkadaplarý N.Ü.'nün hayat dolu bir kýz olduðunu, evlilik hayalleri kurduðunu yaplý gözlerle anlattýlar. Olayý derinlemesine araþtýran yetkililer, masum genç kýzýn katillerinin mutlaka bulunacaðýný, böyle bir vahþetin kimsenin yanýna kalmayacaðýný açýkladýlar.

FOTOÐRAFLAR:

Fotoðraf 1: Üstten tüm vücut, ön taraf Fotoðraf 2: Soldan profil Fotoðraf 3: Sağdan profil

Fotoðraf 4: Yan çevrilmiþ, arkadan

NOTLAR:

Bembeyaz, neredeyse mermer gibi bir teni var. Derinin altýndaki mavi damarlar büyüleyici bir görünüme sahip. Fakat bu göz alýcý ten maalesef yalnızca derinin yüzülmemiþ yarýsýnda görülebiliyor. Bazý gazetelerin

yazdýđýnýn aksine ceset 4 parçaya ayrýlmamýp. Hala

tek parça. Sadece keskin bir aletle, biri göbek deliđi hizasýndan geçen yatay bir çizgi, ve diđeri vücudun tam orta hattýndan geçen alýndan cinsel organa uzanan dikey bir çizgi ile 4 bölgeye ayrýlmýþ(parçaya deđil).

Ve en garibi, kýzýn gözlerinde kesinlikle telaþ yok. Böyle bir durumla ilk defa karþýlaþýyorum. Neden? Neden?

ADLÝ TIP RAPORU: 3 Þubat 2000

Belge No: 36446

19 Ocak 2000 tarihinde kürsümüze incelenmek üzere gönderilmiþ olan 14 Kasým 1974, Eskiþehir dođumlu Murat kýzý N.Ü.'ye ait rapordur:

Ölümün intravenöz olarak, büyük ihtimalle maktülenin istemi dýþýnda verilen abýrý dozda eroin nedeniyle gerçekteþtiđi tespit edildi. Bunun dýþýnda bir uyuþturucu madde geþmiþi bulunamadý. Bođupma, direnme veya zor kullanýlma izine rastlanmadý. Bir üçüncü þahýsa ait organik materyal tespit edilemedi. Maktülenin olay sýrasýnda bilincinin açýk olduđu tahmin ediliyor. Öldürüldükten sonra yüksek olasýlýkla bisturi veya benzeri bir aparatla kesildiđi belirlendi. Ýnsizyon ve deri yüzme iþleminin büyük

bir ustalýkla neredeyse mükemmel olarak yapılmasy, katil veya katillerin sađlýk bilimlerinden birinde deneyimli olduđunu düþündürüyor. Ölümün saat 0 ile 3 arasında gerekleptiđi belirlendi.

Cerrahpařa Týp Fakóltesi Adli Týp ve Kriminoloji Anabilim Dalý

Bařkanlýđý.

Ýnsanlar nasýl kelimeleri giyip çýplak etlerini saklýyorlarsa, þehir de kalabalýklarý toplar caddelerinde ve meydanlarýnda, ve kendini gizler. Gündüzleri yýđýnlarla öylesine doludur ki sokaklar, yere bakýnca kaldýrýmý göremez insan. Aceleyle kopuřturan pantolonlar, etekler ve ayakkabýlar vardýr sadece. Akřam ise, iřinden evine dönmüř ve yine dýřarý ýkmaya hazýrlanan biri gibi, günlük kıyafetlerini deđiřtirir þehir.

Gece elbisesi daha ıyk ve "ayk"tır. Geceyarısı soyunmaya baılar yavaıa. Önce gece kıyafetini atar üzerinden. Saat 1-2 gibi ıehrin yalnızca erojen bölgelerinde dolayıır insanlar. Birkaç saat sonra buralar da boşalıır, ve ıehir en sonunda ıyırlıplaktır. Zaten ben de 16-24 vardiyasını özellikle bunun için seçtim. ıehri iç amaıyırlarıyla kaldığı andan itibaren dikizleyebilmek için.

Mesaimin bitmesine ve benim mavi yağmurluğumu giyip ıehrin bedenini keıfetmeme az kaldı. Ama önce halletmem gereken bir iş var. N.Ü.'yi Adli Tıp'la işi bittiği ve yarın gömüleceği için alt kattaki

soğutucuya

transfer

etmem

gerekiyor.

N.Ü.'yi

soğutucudan

ıkarıyorum. O sihirli bembeyaz tenini seyrediyorum hayranlıkla. Onu

aþađý kata indiriyorum. Bir babanýn koltukta uyuyakalan biricik kýzýný yatađýna yatýrdýđý gibi, N.Ü.'yü sođutucuya yerleřtiriyorum. Ona son kez dokunduđumu dþþününce içimi hüüzün kaplýyor.

Yukarý çýkýyorum tekrar. Toparlanýyorum. Saat geceyarýsýný gösterdiđinde sýrtýmda mavi yađmurluk, kolumun altýnda Cesetler Kitabý, ve dudaklarýmda sođuk bir öpücükle striptiz yapan þehrin yarý çýplak sokaklarýna býrakýyorum kendimi.

nisan 2000

ANAHTARLIK

ev anahtarý

Her akşam anahtarý kilide sokup çevirdiðimde çýkan "Klik!" sesiyle birlikte bütün gün içinde çalkalanan huzursuz sularýn sakinleþtiðini, sýkýntýlý dalgalarýn durulduðunu, öfkeli fırtýnalarýn dindiðini hissedirim. Ben paltomu asarken, mutfaktan çýkan karým "Merhaba caným. Günün nasýl geçti?" diyerek bir öpücük kondurur dudaðýma. Küçük kýzým koþa koþa yanýmýza gelir, kucaðýma atlar. Cebimden çýkardýðým gofreti adeta havada kaptýðý sırada, "Gofreti þimdi yemiyoruz, deðil mi Sinem?" diye tatlý tatlý uyarýr karým onu, "Sofraya oturacaðýz birazdan.". Hepimiz mutlulukla gülümseyip birbirimize bakarýz. Ýçimden düþünürüm: Akþamlarý televizyonda seyrettiðimiz aile filmlerinin hangisindendi bu sahne?

Yarým saat-kýrk beþ dakika sonra sofraya otururuz. Ana haber bülteni eþliðinde çorbamýzý kaþýklarken, adý geçen milletvekilinin ne kadar yüzsüz ve adi bir herif olduðundan, paparazzilere yakalanan þarkýcýnýn yeni albümünün þaparýsýndan konuþuruz. Yok eðer televizyonda ilginç bir þey yoksa konu kendi hayatlarýmýzdan açýlýr. Karýmýn 'ne oldum budalasý' müdürünün o günkü vukuatlarýndan mesela, ya da Sinem'in yuvadaki öðretmeninin ne kadar iyi, ne kadar 'haným' bir kýz olduðundan. Yemeðin sonuna doðru, Sinem'in yarýsý olduðu gibi duran tabaðýný gösterip "Hiç yemek yemiyor babasý" diye yakýnýr karým. Ben de yüzüm karýma,

sözlerim kızıma dönük "Ama yemezse büyüyüp genç kız olamaz ki!" diye yumuşakça uyarıyım. Yemek ertesi karım sofrayı toplarken ben Sinem'le oynarım. Sonra, haftanın dört günü, televizyonunun karpıısındaki koltuğa dizilip varsa bir film, yoksa bir dizi, o da yoksa bir magazin programı seyrederiz hep

beraber. Ama eğer günlerden çarşambaysa sinemaya, cumaysa arkadaşların evine, pazarsa annelere gideriz. Haftada bir akşam dýþaryda yer, iki gece Sinem yattýktan sonra (genelde salý ve cumartesi) seviþmek için odamýza çekiliriz.

Ve ben, haftanın her gecesi yumuşak yataðın sol yarýsýnda uykuya dalmak üzereyken sorarým: Beni karþý konulmaz bir kararlýlýkla içine çeken bu tatlý sýcaklýk uyku mu, yoksa alýþkanlýkların verdiði sahte huzurun dipsiz bataklýðý mý?

araba anahtarı

Otoyolun kenarýnda ýþýklý, devasa bir reklam panosu. Okuyorum:

"OTOMOBÝL ÖZGÜRLÜKTÜR!"

Sonra, kilometrelerce uzayıp giden, bir türlü akmak bilmeyen trafikte sýkýþýp kalmýþ araçlara, araçlarda sýkýþýp kalmýþ insanlara takýlýyor gözüm. Dört tekerlekli hücresinde, teslimiyetle oturuyor herkes.

Dayanamýyorum.

Birdenbire kornaya basmaya baþlýyorum. Elimi kaldýrmaksýzýn.

Dakikalarca.

Ne bakýyorsunuz, asýl deli olan sizlersiniz!

yazlýk ev anahtarý

Karýmla aramýzýn çok kötü olduđu bir dönemdi. Durmadan tartýþýyor, yok yere kavga ediyorduk. Evdeki her dakika gerilim doluydu. Bitmek bilmeyen bir sinir harbine dönmüþtü yaþam.

Sýrf bu ipkenceyi çekmemek için ipim olmadýđý halde geç saatlere kadar yazýhanede kalýyordum. Hatta kimi geceler eve dönmüyor; ya bekleme odasýndaki mavi kanepeye kývrýlýyor, ya da sabaha kadar barlarda, sokaklarda sürtüyordum.

Yazýhanede vakit öldürdüđüm akþamlarýn birinde (cuma olmalý), alt kattaki avukatlýk bürosunda çalıþan koca memeli kýz geldi yine. Zaten gerekli gereksiz, çoðunlukla laf olsun diye, sýk sýk uðrardý.

"Bu saatte ýþýđý açýk görünce bir bakayým dedim" diye fýsýldadý.

Bütün hafta sonunu þehir dýþýndaki yazlýkta geçirdik.

Ýþte sevgili karýcýđým, üç senedir tatilimizi yazlýkta geçirmemek için türlü bahaneler uydurupum bundan. Býrak tatil yapmayý, o evin anahtarýný

görmek bile içimi daraltmaya yetiyor. Sivri metal dişleriyle yüreğimi sıkıyor, öğütüyor, kanatıyor bu bağ belası anahtar.

Hem biliyor musun, dişlerinin arasına sıkıpmığ piğmanlık ve suçlulukla, anahtarlığımdaki en ağır anahtar bu.

yazýhane anahtarý

Yazýhanemin o ađýr demir kapýsýný, anahtarý üç tur sola döndürerek ve (kilidin dili yuvasýna tam oturmadýđý için) kapýýý hafifçe yukarý kaldýrýp kendime dođru çekerek açýyorum. Bu yöntem kapýyla aramdaki gizli bir parola sanki.

Paltomu asýp çantamý masaya koyduktan sonra ilk iþim diafondan çaycý Apo'ya bir double çay söylemek oluyor. Çayý beklerken deri büro koltuđuma gömülüyor, arkaya yaslanýp gözlerimi dinlendiriyorum. Tam þöyle kýsa ama derin bir uykuya dalarken-

"Günaydýn Özgür Bey!" diye gürültüyle içeri dalýyor Apo. "Günaydýn."

"Valla bu gidiþle yakýnda benden bile önce geleceksin iþe ha." diyerek laubali laubali sýrýtýyor. Cevap vermiyorum. Yüz verince astar ister bunlar. Tepene çýkarlar. Mesafeni koruyacaksýn. Çekmecedan iki kýrmýzy pul çýkarýp uzatýyorum. Birþey demeden gidiyor.

Saate bakýyorum. 6:42. Herif haklý. Sabahýn köründe, herkes sýcacýk yatađýnda tatlý rüyalar görürken, ne iþim var benim bu sođuk büroda?
"Kendi iþimi kurunca ne mesaiye yetiþme, izin derdim olur; ne de böyle

epek gibi alıbmak zorunda kalırm" diye hayal kuran ben

deil miydim?

Al sana kendi ipin! Karga bokunu yemeden

yazıhanedesin; yıllardır doğru dürüst tatile çıktığın yok; ve her zamankinden daha çok, daha sıky alıpyyorsun.

(Ama değmedi mi? Kiradan ıkyp kendi evimizde oturmak, araba alyp dolmuşlardaki itip kakypa son vermek, tatillerde evde pineklemeğ yerine yazlyđa kaçmak Hepsi kendi ipimi kurduktan sonra gereklemedi mi?

Yıpler de fena deil řu sıralar. Sabahları biraz daha erken gelip, akşamları biraz daha geç ıksam Daha iyi bir semte taıyabilirim yazıhaneyi, fiyakalı bir ip merkezine mesela. Sonra da ikinci bir yazlyk -bu sefer güneyden-, veya karýma bir araba belki.)

Gazetelere göz atarken köpedeki fıryndan aldýđým pođaçalary atýptýrýyorum. Tam ünlü televizyon yýldýzýmýzýn uzatmalý sevgilisiyle yaptýđý Paris kaçamađý haberini okurken, sađ bacađýmda bir rahatsızlýk hissediyorum. Hafif bir batma hissi. Gözümü satýrlardan ayýrmadan (" nehri kýýýларында el ele dolaparak apk tazelediler") elimi cebime atýyorum. Anahtarlýkmýp. Cebimden alýp masaya koyarken çýkan þýngýrtý kulađýmý týrmalýyor. Ýrkiliyorum. Anahtarlýđa bakýyorum:

8 numaralý minyatür siyah bilardo topu, prangalarýn ucundaki iri gülleleri hatýrlatýyor bana. Ađýrlaþtýrýyor beni, kaçýp gitmemi engelliyor. Siyah topu anahtarlara bađlayan zinciri inceleyince, kurtulma umudumu iyiden iyiye yitiriyorum.

En sonunda anahtarlara kayýyor bakýplarým. Anlýyorum: Bütün

anahtarlar kendi hücrelerime açýlýyorlar.

mayýs 2001

MARÝFET

I.

"Bütün marifet, bütün sır nefes alýp vermeye devam

etmekte 2 " diye fýsýldadý kulađýma, "Duraksamadan.

Düþünmeden. Birer birer. Derin derin."

Anlam veremiyordum dediklerine. Salonu dolduran kalabalýđa gidiyordu aklým. Az önce perdeyi aralayýp bakmýptým onlara. Bir deri bir kalmýp aslanlarýn "korkunç" gösterisini izliyorlardý. Tüketen gözleriyle aydýnlanýyordu sahne. Kör edici ýþýk. Katil gözler. Koltuklarýna sinmiþler. Avlarýný gözleyen, pusuya yatmýp hayvanlar. Bekliyorlar.

2

Beni.

II.

"Korkuyorsun. Yüksekten veya hayatına mal olabilecek bir perendeden deđil. Seyircilerden. Bu dođal. Korkacaksın. Devamý da gelecek: Yukarıda, seyircilerin seni mahkum ettikleri ölüm sessizliđi kulaklarıný týrmaalayacak; davullara inen her tokmak kalbinde patlayacak adeta. Beklentileriyle ipleri, halkaları iyice yađlamýp olacaklar; her þey bir anda elinden kayýverecekmiþ gibi gelecek sana, telaþlanacaksın. Üzerine yapýþan her çift gözün var gücüyle kollarına, bacaklarına asýlýp seni aþađýya, yere çektiđini hissedeceksin.

Ama sen onlara aldýrma. Sanki bu her akþamüstü yaptýđýmýz provalardan biriymiþ, tribünler Komik Maymun Bonjon ve Býçakçý Kýz Valentine'i saymazsak boþmuþ da; biz de az sonra iþimizi bitirip Karasu Nehri'ne yüzmeye gidecekmiþiz gibi hayal et.

3

Rahatla."

Aslanların gösterisi bitmiþ olmalıydý ki kuvvetli bir alkýpla yýkýldý ortalýk. Arada "Yuh"lar ve "Tuh"lar dolaftý tek tük, "Sýrada ne var?"lar, "Büyük olanýn diþlerini gördün mü?"ler turladı bir süre. Sonra, ufak ufak

"Fiskos"lar yuvarlanmaya bařladıř ađız kenarlarında. Birbirlerine řarpa řarpa birleřtiler, birleřtikçe de řýđ gibi büyüüverdiler. Koca, beyaz bir gürültü kapladı řadıřý.

O, her řeye rađmen konuřmaya devam ediyordu ama, kulađýma fýsýldadıđý kelimeler kalabalýđýn sađýrlařtıran uđultusu altýnda birer birer ezilip parçalanýyordu. Tanýnmayacak hale gelen cesetler. Kafam karmakarýřýktý. Ya beceremezsem? Tanýnmayacak hale gelen ceset.

III.

"Bu numara üzerinde aylardır, yüzlerce defa çalışmamızın tek amacı seni rahatlatmaktır. Hatırlıyorsun değil mi, daha ikinci ayın sonunda hazırдың sen aslında. O günden beri yalnızca cilalıyoruz biz 'Gösteri'yi. Dengeyi parlatıyor, estetiği göz kamaştırarak hale sokuyoruz. Ben perdenin arkasında, sen ise sahnede."

Vakit neredeyse tamamды. Fakat ben hala bir türlü dikkatimi toplayamıyordum. Kafam karmakarışıkты. İlk seyirciler çıkmıştı zihnimin sahnesine. Sonra dün akşam gördüğüm tatlı rüya ve rüyadaki efsunlu kız (Valentine?) belirmişti. Sırasıyla o kızın bana tutunmam için uzattığı yılan, yilandan da müzik kesildiği an atacağım burguya zıplayıveren düşüncelerim, zarif bir saltoyla sirkimizin medar-ı iftiharы Süper Fil Jumbo'ya sarılmış; gösterimin sonunda yapacağım müthiş manevrayı yskalar gibi yapıp altı yapındayken elimden düşürüp kırdığım beyaz tabağa son anda

tutunmuş; ve oradan da bir cambazhane ustası ve ölen kalfası hakkında anlatılagelen eski ve hüznü bir hikayenin önünde seyircileri selamlamıştı.

Kafam tam anlamýyla bir panayýr yerine dönüþmüþtü. Böyle önemli ve anlaýýlması güç sözcükleri söylemek için neden son dakikayı seçmiþti ki sanki! Yine de dinliyor gibi yapıyordum. Anlarmýþ gibi.

IV.

"Çok çalıptık. Başarabiliriz. Ama unutma: Başarmak zorunda da değiliz. Eninde sonunda sadece bir 'Gösteri' bu. Her şeyi unut, sil kafandan. Hiçbir şeyin önemi yok. Beşenilmezsek, beceremezsek başka bir yere gidebiliriz. Başka yerler de var dünyada. Başka yapımlar. Gösteri bittiğinde herkes çekip gider. Biz ise burada kalırız. İşte bu yüzden çocuğum, bütün marifet nefes alıp vermeye devam etmekte"

Tam ağzımyı açmış, O'na aylardan beri nedense ilk defa o an, son saniyede aklıma takılan soruyu soracaktım ki, sahnedeki Silindir Papkalı Adam beni anons etmeye başladı:

"Bayanlar ve baylar!!! Pımdı de hepinizin uzun zamandır büyük bir merak ve heyecanla beklediği"

V.

Görmediğim eller beni kolumdan çekiptirdi, kimin elleriydi bunlar, "Sýran geldi ufaklýk!" diyerek sahneye fırlattý, kimin kelimeleri, kafam karmakarýþýktý, sahne ýþýklarýysa çok parlak, kör edecek kadar, hiçbir þey göremiyordum, gözler, kimin gözleri, bilemiyordum, sadece aptalca sýrýtýp aylardan beri defalarca yaptýðým hareketleri yapýyordum bir kez daha. Fena baþlamamýþtým sanýrým, heyecaným yavaþ yavaþ sýcak spotlar altýnda eriyor, yerini gevþek bir rehavete ve rahatlýða býrakýyordu. Korktuðum gibi deðildi burasý. Sakinleþmiþtim. Huzur, tatlý bir sýcaklýk olup yayýlýyordu

6

içimde; ruhumu mutlulukla sardýðýný duyuyordum.

En tehlikeli numaralarýn ardýndan daha tehlikeli diðerlerini sýralýyordum. Peþ peþe. Zorlanmadan. Dengem mükemmeldi; koordinasyonum hiç olmadýðý kadar iyi, zamanlamamsa kusursuzdu, müthiş bir gösteri çýkartýyordum, ama yine de ters giden bir þeyler vardý, hissediyordum, eksik olan bir þey vardý, her þeyi berbat eden bir þey, bütün Gösteri'yi, ne olabilirdi ki, bile-

Nefes alamýyordum. Kan, tatlý bir sýcaklýk olmuþ yayýlýyordu

etrafýmda; bedenimi mutlulukla sardýðýný duyuyordum.

temmuz 2001

1-"In the Circus" Moilliet

2-"The trick is to keep breathing" Garbage

"Bütün marifet/numara nefes alýp vermeye devam etmek."

3- "Seated Circus Performer and Boy" Picasso 4- "Acrobat on a Ball"

Picasso 5-"Acrobat" Chagall

6- "Fall of the Angel" Chagall

geceden kalANlar

eldiven

giderken unutmuşsun onları. sehpa, birbirlerinin üzerine kapanmış bir çift mavi el. bacak bacak üstüne attığında sen de tıpkı böyle yerleştirmemişin ellerini dizkapağının birazcık yukarısına? zamanla, senin o uzun, biçimli parmaklarının peklini almış, onlar gibi hafif kıvrık bekler olmuşlar eldivenin parmakları. yavaşça, çekinerek dokunuyorum mavi parmaklara: korktuğum gibi, içleri boş, yoklar aslında. senin gibi.

kadeh

yerde, kanepenin yanında ölü bir parap kadehi yatıyor. en ince en zayıf yerinden, boynundan kırılmış. içindeki birkaç yudum kırmızı parap dökülmüş halıya. ağır ağır can vermiş olmalı: kanı yoğun ve koyu. kadehi elime alınca kırık cam parmağımı kesiyor. kanım kanına karışıyor.

MASKara

tartışmamızın ortasında, hiçbir şey demeden banyoya giderdin bazen. sahne işleyicileri yüzünde parlamasını diye fondötenini tazeler, canlandırdığın karaktere en uygun yüzü çizmek ve takınmak için makyaj çantadaki tüm malzemeleri kullanırdın.

ama dün gece MASKaraný unutmuþsun lavabonun yanýnda.

bundan böyle hep biraz eksik olmayacak mı yüzün?

yanýk

giderken kanepenin sarý döþemesi üzerinde kahverengi-siyah bir leke
býrakmýþsýn: sigarandan düþen bir kor/kül parçasýnýn açtýđý bir yara.

her zamanki gibi, farkýnda olmadan.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

37

kültablasý

izmaritler, kültablasýnda kendi külleri içinde huzursuzca yatýyorlar. duman ve kül olup kendi kendini bitiren sigaralardan geriye sadece bu çirkin, bekilsiz izmaritler kalmýþ. ne kadar da çabuk tüketiyor her þey kendini.

dikkatle bakýnca fark ediyorum: sigara cesetlerinin arasýnda ruj lekeli bir izmarit, kül tablasýnýn tam ortasýna kanlý bir bayrak gibi dikilmiþ, zaferini ilan ediyor.

þubat 2001

BEÐ KAPILI HÝKAYE

I.

Kapýyy

açmadan

önce

neyle

karþýlapmayý

bekliyordum,

bilemiyorum. O saatte, orada ne yaptıðýmý bilemediðim gibi. Halbuki neyi ne zaman yapacaðýný çok önceden planlayan, her hareketinin olası sonuçlarını hesaplayan biriyimdir. Bir tür mesleki deformasyon. Fakat dediðim gibi, benim konumunda olan mantýklý bir insanın almayacaðý bir riski almýþ, ayaklarýmın (ve kalbimin) beni diledikleri yere götürmelerine izin vermiþtim.

Baþta, binanın sessiz boþluðunda duyduğum tek ses ölçüsünü þapýrmýþ kalbimin gürültüsüydü. Sonra kapının arkasından fýþkýran sesleri ipttim. Bir adam ve bir kadın. Attıðým her adımda sesler perde perde

yükseliyordu. Büyük bir hata olduğunu bile bile kapıya yaklaştım. En büyük hatam ise kapıyı açmaktı.

II.

Kapının bu tarafındayım. Yıllardır. Kendi isteğimle kapanmıştım bu karanlık eve. Kararım kesin ve basitti: "Yçeri"de kalacak ve dýþ dünyanın pisliðine buluşmayacaktım. Çevremdekiler ise durumumu geçici bir buhran olarak görüyorlardı. "Gençlik ipte, merak etmeyin yakýnda kendiliðinden vazgeçer, adý üstünde delikanlı..." Sayıları pek de fazla olmayan dostları geliyorlardı arada bir; benimle konuşmak, beni ikna etmek için. Zili defalarca çalıyorlar, hiçbir tepkiyle

karşılaşmayınca

çaresizce

geri

dönüyorlardı.

Hiçbir

zaman

unutmadığım ziyaretler ise O'nunkilerdi. Kapıyı açmayacağımı en bahtan beri bilecek kadar iyi tanıyordu beni. O yüzden zili bir kez olsun çalmaz, paspasın üstüne oturup konuşmaya başlardı. Aklına ne gelirse. Saatlerce. Ben ise sesimi çıkarmaz, sadece dinlerdim. Bazen bütün umutsuzluğuna

rađmen benden bir cevap, bir tepki beklediđini sezerdim, ya da ansýzýn
kapýýý açmamý. Ben de yanýp tutuđurdum

sesimi duyurmak, dahası kapıyı açıp O'na dokunmak için. Ama dedim ya, inatçılığın kahramanlık sanacak kadar gençtim o zamanlar. Susardım. O'nun zayıf ve narin bedeninden çıkan hıçkırıkların nasıl olup da o kalın tahta kapıyı parçalarcasına geçebildiğine bugün bile inanmıyorum.

Bir süre sonra kimse kapımı çalmaz, apartmana uğramaz oldu. O bile. O zaman ben de beklemeye, beklerken de geçmişten gelen birkaç tanıdık ayak sesini veya güçsüz bir kolun asansör kapısını zorlukla açtığını duymak için apartmanı dinlemeye başladım. Tıpkı bir doktorun hastasının göğsünü, sırtını dinlemesi gibi, ben de apartmanın iç seslerine kulak kabarttım: Asansörün katlar arasındaki hareketi, kapının açılıp kapanması, dıbı kapının otomatiği, her komşunun ayrı ayrı seçebildiğim ayak sesleri (2.katta oturan liseli çocuk merdivenleri çift çift çıkar; 12 numaranın sakini ise birer birer atar adamlarını ama seridir), zillerini çalıp tarzları (7 numaradaki askeri mühendis zili iki kez kısa kısa çalar; karısının abı doktor ise her zaman anahtarını kullanır), kapıları kilitleme usulleri (kimisi kapısını çekip bir alyığına yazlığına giderken, kimisi de bakkala bile gitmeden önce 7 kilit vurur)... Tüm bu sesleri ve sahiplerini bütün kalbimle biliyorum. Oysa duymayı beklediğim sesler dıbı kapının çok ötesinde.

Beş altı yıl önce, inadı bırakıp birkaç kez sokağa çıkmayı, insanların arasına karışmayı denedim. Beceremedim. Ne zaman karşılaşmış adımlarımla kaldırımlarda yürümeye kalksam, caddeler beni gerisin geri apartmanımın içine kustular; insan yolları görünmez elleriyle beni ite kaka evime sokup, kapıyı üzerime sıkıca kilitlediler. Eskiden ben onların içeri almazdım, şimdiyse onlar beni dışarı çıkartmıyorlar. Ben de kaderime boyun eğip tekrar apartmanı dinlemeye, arada vakit buldukça da kısa (pek de başarılı olduklarını iddia edemeyeceğim) hikayeler yazmaya başladım.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

40

Akşamüstü,

tam

çalıþma

masama,

bir

türlü

sonuçlandıramadığıym bir hikayemin başına oturmıþtum ki, 7 numaranın (bu saatte iþte olması gerekirdi) hiç huyu olmadığı halde sessiz ama çabuk adımlarla merdivenlerden indiğini duydum.

III.

Kilitli Oda

IV.

Kapıdan içeri girdiğinde, kendini kapıları birbirine açılan 5 hikayenin içinde buluverdi.

V.

Bir SS Subayý, çok çekici bir Yahudi kadýnla savaþtan önce baþlayan, ama savaþýn patlak vermesinin ardýndan bir türlü sonlandýramadýðý tutkulu bir aþk yaþamaktadır. Haftanýn belirli günlerindeki belirli saatlerde kadýnýn saklandýðý evin kapýsýný kendini tanýtacak þekilde çalar (tak-tak-boþluk-tak-boþluk-tak-tak). Bunun bir baskýn veya arama olmadýðýný, gelenin sevgilisi SS Subayý olduðunu anlayan kadýn da kapýyyı açar. Subay, bir gün, kadýnýn evine her zamankinden birkaç saat erken gelir. Dýþ kapý kilitli deðildir. Ýçeri girer. Yatak odasýnýn kapýsýný aralar. Kadýn, subayýn birliðinden bir doktorla seviþmektedir. Subayý fark etmezler. Subay þapkýnýdır. Sessizce kapýyyı kapatýr ve birliðine döner.

Birkaç gün sonra, istihbarat merkezine Yahudi kadýnýn saklandýðý evi ihbar eden bir telefon gelir. SS subayý, kumandasýndaki 5 askerle birlikte, ihbarý deðerlendirmek üzere görevlendirilir. Kapýnýn önüne geldiklerinde Subay elini havaya kaldýrýr ve düþünür: Acaba kapýyyı yýkarcasýna yumruklayýp kadýnýn saklanmasýna/kaçmasýna imkan tanýmalý ve kadýnla birlikte kendini de mi kurtarmalý yoksa yalnızca ikisinin bildiði parolayý kullanýp, kendi geleceðini de mahvetmek pahasýna, kadýndan alabileceði en büyük intikamý mı almalýdır?

aðustos 2002

ÖLÜM KAPIYI ÝKÝ KERE ÇALAR

Her zaman yaptýdým gibi zile bastým, içimden otuza kadar saydým, açan olmayınca postacı kapýýý iki kere çalar düsturuyla zile tekrar -bu sefer biraz uzunca- bastým, ve bir kez daha otuza kadar saymaya başladým. Tam on üçte karþý dairenin kapýsý açýldý. Ellisini geçmiþ, koca memeli, koca göbekli ve koca çeneli bir kadýn (hani þu hayata televizyondan ve gözetleme deliðinden bakan; kendi evi kadar apartman boþluðunda da yaþayan dedikoduculardan biri) "Boþuna çalma kapýýý postacı kardeþ. Adamcađýz geçen hafta vefat etti." dedi kalýn sesiyle. Þaþýrdým. "Kendisine bir mektup vardý da," diye geveledim "acaba sizde bu mektubu iletebileceðim bir yakýnýnýn adresi filan var mı?". Sanki yýllardýr bu fýrsatý bekliyormuþ gibi heyecan ve gizli bir sevinçle atýldý: "Ah kardeþ nerede! Çarþamba kalkmýþ cenazesi de kimsecikler yokmuþ. Ýki hayýrsýz kýzý vardý Almanya'da, yýllardýr ne aradýklarý var ne de sorduklarý. Ahbaplarýnýn topu çoktan göçmüþler öteki tarafa. Tek baþýna yaþar giderdi. Ama tam bir beyefendiydi, eski Ýstanbul beyefendilerinden...".

Elimdeki kefen

beyazý zarf

her saniye biraz daha ađýrlaþýyordu. Ne yapacađýmý

bilemiyordum.. Yönetmeliðe göre, bir þahsa gelen mektubun iletilebileceði

üçüncü bir þahýs/kurum mevcut deðilse, mektup il merkez postanesinde 6(altý) ay suretle saklanýr; bu zaman zarfýnda herhangi bir hak iddiasý/talep olmadýðý takdirde mektup açýlmadan yýrtýlarak kaðýt fabrikasýna gönderilecek yýðýn içindeki yerini resmi olarak alýrdý. Nedense, þimdiye kadar giren hiçbir zarfýn tek parça olarak çýkamadýðý o tozlu odaya göndermek istemiyordum bu boynu bükük mektubu. Koca ve hýzlý çeneli kadýna sessizce iyi günler diledikten sonra merdivenlerden apaðý inmeye baþladým. Ýkinci katta mektubu ceketimin iç cebine soktum. Zeminde vardýðýmda kadýnýn kalýn sesi apartman boþluðunda yankýlanýyordu hala: "...bir gün olsun kirli

bir

gömlikle,

ütüsüz

bir

pantolonla

dolaþtýðýný

görmedim

rahmetlinin...".

Masaya oturdum. Zarfý elime aldým. Kayseri'den Þinasi Yazýcý göndermişti. Dokuz gün önce. Düzgün, özenli bir el yazýsýyla yazýlmýþtý adres. Þinasi Bey de rahmetli Hulki Bey yaþларында bir beyefendi olsa gerekti. Zarfýn üzerindeki yaðlý baþparmak izine bakýlýrsa Kayseri'deki memur öðle saatlerinde bile çalıþýyordu. Atatürk, bu çalıþkan vatan evladýnyn parmak izini sað üst köþeden, pulun üzerindeki makamýndan gurur ve takdir dolu bir bakýpla seyretmekteydi.

(Bir mektup, daha açmadan, zarfýndan okunmaya baþlanır. Zarfýn rengi, þekli, gönderildiði yer, gönderenin el yazýsý... Mesela asker mektupları genellikle uzun oldukları ve birkaç fotoðrafla birlikte yollandıkları için kalýndır; üzerlerindeki harfler bir askerden beklenmeyecek derecede daðýnýktır, þafak yaklaþtıkça hizaya girmeyi öðrenirler; ve tabii ki askeri bir postaneden gönderilmişlerdir. Geçmişe kıyasla sayıları azalmış olsa da, faturalar ve ekstreler arasında tek tük açık mektupları tapýdýðýmız da olur. Bunlar hemen her zaman renkli bir zarfa koyulur; ađzý adeta zamlı kapatılan zarfýn üzerine adres çabuk bir yazıyla çiziktirilmişdir; gönderenin ise ne adı ne de adresi vardır; tecrübeli bir postacı zarfa postanede sinen küf, yolda yapıþan toz kokularýnyn arasýndan, pembe mektup kađýdýndan süzülen parfüm kokusunu seçebilir. Bir anlamda, postacıların bütün

mektupları dađýtmadan önce okudukları söylenebilir.).

Zarfýn kenarı dikkatle yırttým. Dörde katlanmış beyaz sayfaları açýp okumaya koyuldum. Binasi bey, "Muhterem Hulki Bey," diye başlayan üç sayfalık mektubunda dizindeki kireçlenmeden dert yanýyor, dünya tatlısý torununun türlü yaramazlıklarýný hikaye ediyor, hamarat gelininin bir kabýđa kırk tanesini sýđdýrdýđý leziz mantýları zevcesinden gizli nasýl yediđini heyecanla anlatýyor, ardýndan da Hulki Beyefendi'ye kızlarındán bir haber gelip gelmediđini, belindeki ađrýların geçip geçmediđini sorup, kendisini ýsrarla Kayseri'ye davet ediyordu. Sađlýcakla kalsýndý.

Mektubu bir kez daha dikkatle okudum. Çenesi dübüük komþunun anlattýklarındán, az önce okuduklarımdán, ve tabii ki en çok da hayal gücümden yararlanarak merhum Hulki Bey'in nasýl biri olduđunu dübüündüm, hayatýnýn nasýl olabileceđini hayal ettim.. Birkaç saniyelik tereddütten sonra çekmecedén beyaz bir kađýt çýkardým, mavi mürekkepli dolma kalemimi elime aldým, yazmaya başladým:

"Muhterem Binasi Bey,

Samimi mektubunuzu okumak bendenizi pek mesut etti. Ýstanbul'da hiçbir yakýnýmýn kalmadýđýný, kýzlarýmla da maalesef sýhhatli bir biçimde haberleşemediđimi göz önüne alýrsanız, mektuplarýnýzýn benim için nasýl bir teselli ve sevinç membaý olduklarýný çok daha iyi idrak edersiniz..."

Ýki yýlýn sonunda tam otuz üç ölünün sesi olmuptum. Ne zaman henüz vefat etmiþ birinin evine mektup götürüp kapýda kalsam, hemen apartmanýnýn dedikoducusunu veya kapýcýsýný bulur, bildikleri bir yakýný olup olmadýđýný sorar, eđer yoksa PTT'nin uygulamasý olduđunu söyleyerek merhumun kimliđi, iþi, uđraþlarý, laf arasýnda da gündelik yaþamý hakkýnda bilgi alýrdým. Ufak bir kađýda aldýđým notlar bir cebimde, mektup diđer cebimde akþamý zor ederdim. Masamýn baþýna geçtiđimde yaptýđým ilk iþ mektubu dikkatlice okumak, ve mektuptan öđrendiklerimle notlarýmý birleþtirip gönderen ve alýcý hakkýnda edindiđim tüm bilgileri özellikle bu iþ için ayýrdýđým kalýn bir deftere iþlemek olurdu. Ardýndan, rahmetlinin yaþamýný düþlemeye baþlardým. Ona bir yüz, bir kýyafet giydirirdim zihnimde. Önce evin içinde biraz dolaþtýrýr, sonra bir masaya oturup eline kađýt kalem verirdim. Ýlk mektubu pek uzun tutmamasýný,

yazarken de olabildiðince yuvarlak ifadeler kullanmasýný ("Benim durumum bildiðin gibi.", "Deðiþen pek bir þey yok.") rica ederdim. Mektubun ortalarýnda, geþenlerde elinde baþ gösteren bir sinir sýkýþması üzerine doktorunun bundan böyle o elini kullanmaktan mümkün olduðunca kaþýnmasýný tembihlediðini, artýk diðer eliyle yazmaya baþladýðý için de el yazsýnýn biraz deðiþtiðini syletirdim. Doktorun "Merak edecek bir þey deðil." dediðini de eklemeyi unutmazdým. Son paragrafta ise evinin depresimde hasar grdðnn tespit edildiðini, bu nedenle yeni bir eve taþýndýðýný belirtip, yeni adresi olarak da kendi adresimi yazdýrtýrdým.

Zamanla, yazýþtýka, kalemi onun elinden alýr, ve ben yazmaya baþlardým. Ýþler biraz sýkýcý hal aldýðýndaysa, merhumun dþsel hayatýnda önemli bir deðiþikliðin vakti gelmiþ demektir. Mesela Hulki Bey'in küçük kýzý bu nedenle Almanya'dan kesin dnþ yapmýþ, göz yaþları içinde babasýnýn ayaðýna kapanarak kendisinden af dilemiþti. Sabri Bey de ayný nedenle asil bir haným olan dul komþusu Semra

Haným'la yakýndan ilgilenir olmuþtu(Bu arada Sabri Bey 16, Semra Haným 22 numaralý ölülerim). Tabii ki yazdýklarýmý unutmamak, iþin ucunu kaçýrýp çeliþkiye düþmemek için yazdýðým ve aldýðým her mektubun ikiþer kopyasýný dosyalamayý adet edinmiþtim.

Bütün bunlar yaplanmaya baþlayan bedenime inanýlmaz bir enerji vermiþti. Eskiden monoton bulduðum iþime dört elle sarýlýr olmuþtum. Hiçbiriyle aramýn iyi olmadýðý mesai arkadaşlarým bile þarkýndý. Postanede, birinin "Kýrkýndan sonra aþýk oldu galiba." dediðini duydum arkamdan. Bir baþkasý da "Bu suratsýz mý aþýk olacak! Yalnýzlyk baþýna vurmuþ bence." diye fýsýldamaya ihtiyaç duymadan cevap verdi. Oysa yalnýzlyktan hiç bu kadar uzak olmamýþtým.

Yorucu bir iþ gününün sonunda posta kutumda üç mektup birden bulmak beni iyice keyiflendirmiþti. Ben de masamýn baþýna geçmeden önce kendimi güzel bir yemekle ödüllendirmiþtim. Fakat yemek biraz ađýr gelmiþ olmalý ki, mektuplarý okumak üzere odama çekildiðimde karnýmda tarif edemediðim bir rahatsýzlyk hissetmeye baþlamýþtým. Ýlk önce Manisalý Cemal Bey'in askerlik arkadaþý Demir Bey'e gönderdiði eðlenceli mektubu okudum. Banu Haným'ýn yatýlý lise yýllarýndaki en iyi dostu Neþe

Haným'a gönderdiði mektup ise her zamankinden daha dokunaklýydý (kocasýyla arasý iyice bozulmuþ kadýncaðýzýn. Baþka bir kadýndan þüpheleniyormuþ. Ne akýl versem acaba?).

Mavi bir zarfta gönderilen üçüncü mektubu elime alýr almaz bir gariplik olduðunu hissettim. Keyfim kaçtý. Ön yüzü kýrmýzý ve otoriter harflerle "Alýcý Bulunamadý" diye damgalanmýþtý. Sert çehreli damganýn yanýnda ise laubali bir el yazsý pipmiþ kelle gibi sýrýtýyordu: "Aðabey, iki gündür kapýný çalıyorum, evde yoksun. Çalıþýyorsun herhalde. Ben mektubunu buraya býrakýyorum. Artýk bir ara postaneye gelip aldýðýna dair imza atarsýn. Ellerinden öperim. Postacý Kamil.". Yeðenim Kamil'in ne zaman adam olacaðý meselesini boþ verip alýcýnýn adýný görmek için zarfýn arkasýný çevirdim: Faniye Melek. Birkaç saniyelik duraksamadan sonra Faniye Melek'in listemdeki on üçüncü ölü olduðunu þaþkýnlýkla hatýrladým. Fakat asýl þaþkýnlýðý gönderen kýmýnda kendi adým ve adresimi görünce yapadým. Bu pis bir þaka mıydý, yoksa bu mektubu gerçekten göndermiþ miydim? Zarftaki damgaya ve imzaya bakýlýrsa evet, bu mektubu sekiz gün

önce apađý sokaktaki postaneden taahhütlü olarak postaya bizzat vermiřtim, ve alýcý Faniye Melek adresinde bulunamadýđý için bana iade edilmipti.

Titreyen ellerle zarfý açtým.(Fasulye gaz yapmýř olmalıydý, midemdeki rahatsızlýk gittikçe artýyordu). Alýpýlagelmiř hal hatýr sorma faslýyla bařlýyordu mektup. Ýkinci paragrafta ise geçenlerde sol elimde hafif bir aðrýnýn bařladýđýný, doktorun sinir sýkýřması tephisi koyarak elimi mümkün olduđunca az kullanmamý öđütlediđini anlatýyordum uzun uzun. Paragrafýn sonunda, bu mektubu sađ elimle yazdýđým için el yazýmýn her zamankinden biraz farklı olduđunu belirtiyordum. (O sýrada sol kolumda hafif bir uyuřma hissettim.). Mektubun devamýnda, ne olduđunu aýklamadýđým yeni bir hobi sayesinde hayatýmýn oldukça renklendiđini, yeni dostlar edindiđimi, en sonunda mutsuzluk ve yalnýzlyktan kurtulduđumu müjdeliyordum. Faniye'ye neler yaptýđýný, tařýndýđý yeni mahalledeki hayatýn nasýl olduđunu sorduđum kýsmý bitirmeye yakýn göđsümdeki o dayanýlmaz sýkýřmayý hissetmeseydim, eminim ki son paragrafta bir hafta-on gün içerisinde onunkine yakýn, yeni bir eve tařýnacađýmý haber verecektim.

mayýs 2002

MED-CEZÝR

Med-

Çocukken ne kadar da uzun gelirdi evden kýýýya giden yol. Sabýrsýz ve küçük adýmlarýmý ne kadar sýk, ne kadar hýzlý atarsam atayým asla istediðim kadar çabuk varamazdým sahile. Bir top gibi çabuk çabuk ve seke seke kopar, kýýýya vardýðýmda ise nefes nefese olurdum her zaman. Sahil, bütün çocuklar gibi benim için de deniz ve oyun demekti her þeyden önce. Ayý Yogi desenli mavi simidimle iskeleden tekrar tekrar usanmadan atlardým denize. Arada bir yüzdüðüm de olurdu tabii. Dipten kum çýkaran komþu çocuðunu kýskanarak izler, Ayý Yogi'ye ne düþündüðümü hissettirmemeye çalıþarak, Ayý Yogi'siz yüzeceðim günlerin hayalini kurardým.

Sonra kumdan kaleler, barajlar demekti sahil. Kumdan kentlerin inþaatlarýnda bedenim yorulur, güneþte sýrtým yanardý. Belli aralýklarla annem ne kadar gereksiz olduðunu düþündüðüm beyaz bir sývý sürerdi her yerime. Oysa ben güneþi çok severdim, bana ne zararý olabilirdi ki. Neden bilmezdim ama, tuzdan da korumaya çalıþýrdý beni annem. Eve gitmeden önce o buz gibi suyun altýna sokup duþ aldýrýrdý bana illa. Oysa akþamlarý bütün aile verandada oturmuþ sohbet ederken, konu politikaya veya spora kaydýðýnda ve benim caným iyiden iyiye sýkýlmaya

bařladýřında en büyük eřlencem kollarýmdaki ve bacaklarýmdaki tuzlarý yalamak, ve yanýk gövdemdeki derileri soymaktý (Kendi kendimize soyabileceđimiz bölgeler bittiđinde, kardeřimle birbirimizin sýrtýný soyardýk. "Týpký belgesellerdeki maymunlar gibi oldunuz!" derdi annem.). Ölümden o kadar uzak, o

kadar çocuktum ki soyulan derimin yerine yenisinin sonsuza kadar geleceđine, her þeyin her zaman tekrar eski haline geleceđine inanýrdým.

Evimiz o kadar büyüktü ki Yayla gibi bir veranda, geniþ bir yemek odasý, iki de yatak odasý vardý. (Yýllar sonra, bu eve bir yetipkin olarak döndüđümde odalar o kadar ufak, veranda o kadar dar gelmiþti ki,

kendimi

"Gulliver

Cüceler

Ülkesinde"

kitabýndaymýþým

gibi

hissetmiþtim.) Odalar arasýnda bir oraya bir buraya amaçsýzca koþuþturmak kardeþimle benim en büyük eđlencelerimizden biriydi. Ev, koca bir dünyaydý bizim için. Balta girmemiþ Afrika ormanlarý, Vahþi Batý, hatta uzay Hepsi eđlenceli birer oyun. Yemek odasýnda astronotçuluk

oynardýk (Dedem "Astronot deđil, kozmonot olun evladým." derdi her seferinde. Ben de kardeđime kibrit kutularýndan

yapýlma telsizimle hemen

bildirirdim: "Yeni bir yağam formuyla

karşýlaştým Apollo 33! Sanýrým bizimle iletiđim kurmaya çalıřýyor. Tamam.") Veranda da ise Kýzýlderilicilik oynardýk en çok. Masayý siper olarak kullanýlýr, yoldan geçen kovboylara hayali oklarla saldýrýrdýk. Savař boyasý olarak sürdürdüümüz salçalarla bazen üstümüzü kirletir, "Çok kötü yaralandým Gamlý Baykuř, fazla dayanamayacađým. Solukbenizlilerden intikamýmý mutlaka al!" diye inlerdik. Annemizin (Kabilenin büyücüsünün) azarý ise bu ađır yaralý kýzýlderiliyi ayađa kaldýrýp kořarak saklanacak bir köpe aramaya yeterli ııfayý verirdi. Bir köpeye sinip büyüyünce her ıeyin ne kadar farklı olacađýný

düşünürdüm sessizce.

-Cezir

Ne kadar da uzun geliyor artýk evden kýyya giden þu yol. Güçsüz ve
yaþlý adýmlarýmý ne kadar istesem

de

hýzlý

atamýyor,

asla

eskisi

kadar

çabuk

varamýyorum sahile. Bir kaðný gibi ađýr ađýr ve salýna salýna ilerliyor,
kýyya vardýđýmda ise nefes nefese oluyorum her zaman. Sahil, bütün
yaþlýlar gibi benim için de dinlence ve arkadaşlar demek her þeyden önce.
Sedef kakmalý bastonumu iskemleye asýp birkaç arkadaşla birlikte gölge
bir masada tekrar tekrar usanmadan piþti oynarým. Arada bir yürüdüđüm de
olur tabii. Yanýmda fırtýna gibi koþarak geçen komþu çocuđunu kıskanarak
izler, sedef kakmalý bastonuma daha az yüklenmeye çalıþarak, bastonsuz
yürüdüđüm gençlik günlerimin tatlı hatýralarýna dalarým.

Sonra kum kürü, güneþ banyosu demektir sahil. Kuma gömülen bacaklarımdaki romatizma hafifler, güneþte kemiklerim ýsýnýr. Belli aralýklarla kým ne kadar gereksiz olduđunu düþündüđüm beyaz bir hap verir bana. Oysa güneþ ve kum bana yeter, bir fabrikada üretilen beyaz bir tozun kime ne yararı olabilir ki. Neden bilmem, tuzdan da korumaya çalıþýr beni kým. Bana pipirdiði yemekleri tuzsuz yapar illa. Oysa akþamları bütün aile verandada oturmuş sohbet ederken, konu mankenlere ve dedikodulara kaydýđında ve herkes benim varlýđýmı iyiden iyiye unuttuđunda en büyük eđlencem küçükken gitmeyi hayal ettiđim aya bakmak, ve tuzlu fıstık yemektir (Kendime aldýđým fıstýklar bittiđinde kayýnbiraderim bana gizli stokundan verir. Bu durum ortaya çýktýđýndaysa "Týpký yaramaz çocuklar gibi oldunuz!" der kým.). Ölüme o kadar yakýn, o kadar ihtiyarým ki zevk duyduđum, beni mutlu eden her þeyi her fırsatta yapmam gerektiđine, çünkü her þeyi son kez yapıyor olduđuma inanýrým.

Evimiz artýk o kadar büyük geliyor ki... Tuvaletle yatak odam arasýnda, verandayla yemek odası arasýnda dađlar var sanki. (Bazen kendimi torunlarıma okuduđum Gulliver Devler Ülkesinde"ymiþim gibi

hissederim. Bazen de, delicesine koştuğum ama yerimde saydýđým kabuslardaki gibi.) Bir odadan diğerine geçmek benimle yapıt olan kayýnbiraderim ve benim için en büyük ipkencelerden biri. Ev koca bir dünya bizim için. Okyanuslar, boğazlar, kıtalar... Hepsi aşılmayı gereken birer engel. (Yemek odası yarımadasından geçerken bilgisayar oynayan torunlarıma "Bizim çocukluğumuzun en büyük eğlencesi topağla oynamaktı" deyince uzaylıymıyım gibi bakıyorlar yüzüme.) Fakat yine de en büyük sorun mesafelerden çok günlük ipleri yapmak. Gazeteyi daha yakýndan, daha çok ıyıkla okumak zorundayım artık; yıkanmak tehlikeli bir macera; yemek yemekse bir zevkten çok azami dikkatle yapılması gereken bir ip. Kızymın "meþhur" salçalı köftesini yerken torunlarımnın oyunlarını seyre dalıp gömleğime salça damlatırsam kayýnbiraderime "Çok kötü üstümü kirlettim Birader. Oradan tuzu veriver de, yağını emmesin bari." diye fıslıdarım. Kızymın azarı ise yemeğin tadını kaçıırp her lokmayı bana zehir etmeye yeter. Bir köpeye sinip gençken her þeyin ne kadar farklı olduğunu

düþünürüm sessizce.

temmuz 2002

DED(ÝÞ)MEK

Hayalet ve Gölge

Koca bir dokunuştan ibaretti bütün dünya. Baþka hiçbir hissin olmadýđý karanlýk ama sýcak bir yer. Dört bir yandan yayýlan huzur. Varlýkla yokluk arasýnda bir an. Yaratýlýþ. Çepeçevre hissettiđim tatlý bir temas.

Sonra kanlar aktý, ýþýk geldi, ve o en güzel temas sona erdi. Dođum: en büyük yýrtýlýþ.

Hayalet

Bir hayalet gibi dolapýrdý sokaklarda. Kimse görmezdi onu. Kimse dokunmazdý. Ýçinden geçip giderlerdi insanlar. Sanki o orada deðilmip gibi. Yokmuþ gibi.

Sýk sýk en yoðun hatlarda, en sýkýþýk otobüslere binerdi Hayalet. Sýrf onlara temas etmek için. Konserlere, maçlara bunun için gider, kalabalýk caddeleri bunun için arþýnlardý. Bütün o et yýðýnýn içinde fark edilmeden ve istenmeden bile olsa dokunulmak ve dokunmak için.

"Küçük mutluluk anlarýmdý bunlar benim. Küçük varoluþlarým. Bir an için temas ederlerdi bana, ve ben olurdum. Kýsacýk varoluþ anlarýmýn arasýndaysa bir hayalet gibi gezinirdim."

"Bir hayalet gibi dolapýýordum O'nun peþinde. Güzelim elleriyle beni O

yaratacaktý. Dokunacaktý ve olacaktým. Sonsuza kadar. Suya bir batýp bir çýkan kazazede gibi varlýkla yokluk arasýnda gidip gelen bana narin ama güçlü elini uzatacak, ve beni kurtaracaktý." Týpký Michelangelo'nun "Yaratýlýþ"ýndaki gibi. Kudretli elini aþađýya dođru uzatan Tanrı, o ele dokunmak üzere olan varoluþun eþiđindeki insan. Gölge'yle ilk karþýlaþma: Üç hafta önce bir lokantada göz göze gelmiþlerdi. Herkesten ayrý bir duruþu vardý Gölge'nin. Týkýnan ve konuþan ve týkýnan kalabalýktan farklý. Bu dünyanýn dýþýndan. Gölge, daha önce hiç kimsenin bakmadýđý gibi bakmýþtý Hayalet'e, hiç kimsenin görmediđi gibi görmüþtü (ya da Hayalet öyle hayal-et'miþti), ve Hayalet daha önce hiç olmadýđý kadar olduđunu hissetmiþti. "Göz temasýyla böyle hissediyorsam"

Bir hayalet gibi dolayıyordu Gölge'nin peşinde. Sabahtan akşama dek. Hissetmeye çalışıyordu O'nu. Uygun zamanı kolluyordu. Yaratılıp aceleye gelmez.

Gölge'ye en çok yaklaştığı an: sinemada hemen arkasındaki koltukta oturmuş, simsiyah saçlarından yayılan leylak kokusunu içine çekerken. "Annem de böyle kokardı, hatırlıyorum."

Harekete geçmeye karar verdiği gün, 13 Ocak, Gölge'nin her ölen sandviçini yemeye geldiği, parkın o ücra köşesindeki bankta oturuyordu. O'nu bekliyordu. Dokunacaktı Gölge'ye. Varolacaktı. Ayrı

kaldıklarıdaysa

Hayalet'i

düşünecekti

Gölge.

Hayalet

yine

varolacaktı.

"Düþünölüyorum, öyleyse varým."

Gölge

"Bir gölge olmak isterdim ben. 'Þey'lerin üzerinden kayýp geçebilmeyi isterdim. Dikkat çekmeyen bir karaltý olsaydým keþke. Gölge. Ýnsanlar beni görseler ama dokunamasalardý."

Temasa

dayanamayanlardandý

Gölge.

Herkesin

biraz

küçümseyerek "hasta bunlar" gözüyle baktýđý, dolmuþa otobüse binemeyenlerden, kalabalýk yerlere gidemeyenlerdendi. Ýpte deðilse evinde otururdu çođu zaman. Olur da dýþarý çýkacak olsa en تنها saatleri, en boş mekanlarý seçerdi. "Dokunmak: parmak ucumdan bütün bedenime yayýlan

korkunç bir tiksinti hissi" .

Steril floresanlar altýnda huzur dolu plastik dokunuşlar. Ýletipim kurmak için insanlara deňil tuplara temas ederdi. Tam kendime göre bir çaðda doðmuştı. Yapadyđý yer konusundaysa o kadar þanslý deðildi: Þapur þapur öpüpmeye bayýlan, herkesin her fýrsatta birbirine dokunduđu bir Akdeniz ülkesi. "Kuzeylerde bir yerlerde doðuramaz mıydýn beni Anne?"

"Bir gölge olmayý isterdim ben. Varlýkla yokluk arasýnda sýkýþýp kalmýþ olmayý isterdim. Bir gölge olsaydým o iðrenç elleri hissetmezdim üzerimde. Uyuyordum. Dokuz yapýnda bir kýz ne görürse rüyasýnda, ben de onu görüyordum. Daha önce de sevip okþamýþtý beni ayný eller, ama hayýr, başka türlü bir dokunuştı bu. Yakýcý bir dokunuş. Deðdikçe kanatan eller. Sesimi çýkarmadým".

Öðle yemeði için dýþarý çýktýđýnda Hayalet'i göremeyince

þapýrdý. Biraz yürüdü. Hala

yok. Üç haftadýr her an bir adým

arkasýndan gelen adam ortalýkta görünmüyordu. Utangaç birine benziyordu Hayalet, bakýplarý sinikti. Ýstiyordu ama cesareti yoktu. Bembeyaz, soluk bir teni vardý. Takip ediyordu Gölge'yi. "Manyađýn teki." Ama bir zararý

dokunmamýptý. "Bana dokunmaya kalkmadý ya." Gözler kimseye zarar vermez. "Sýkýldý benden herhalde." Gölge bir yandan da merak ediyordu aslýnda. Kim. Niye."Aman neyse, kurtuldum."

Hayalet'i her öðlen oturduðu bankta kendisini beklerken bulunca þaþýrdý Gölge. Büyük gözleri daha da büyüdü. Soluk pembe dudaklarý bir þeyler söylemek ister gibi çýrpýndýlar bir süre, sonra sakinleþtiler. Bir þey demeden, çekinerek Hayalet'in yanýna oturdu. Ne yapacađýný bilemiyordu. Niye dönüp gitmediđini bilemiyordu.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

54

Hayalet

Elini titreyerek uzattý. Günlerdir hayalini kurduđu ince uzun parmaklara daha deđmiđ deđmemiđti ki, Gölge elini hýzla geri çekti. Yüzünü buruřturarak, korku ve tiksintiyle baktý Hayalet'e. Hayalet: Zar zor görülebilen, küçük ama mide bulandýrýcý bir böcek.

"Sahte Tanrýlar ölümü hak ederler."

Gölge

Sođuk býçađýn boynunun ince derisini öpercesine yýrttýđýný hissetti önce;
sonra etini okpayarak parçaladyđýný, damarlarýný þefkatle kestiđini duydu.
Ah, o tatlý çelik dokunup.

"Daha önce hiç kimse böyle dokunmamýptý bana."

Hayalet

Býçaďý Gölge'nin boynuna dayarken "Samet," demiřti "benim adým Samet." Gölge bunu duyunca gülümsemiř miydi, yoksa Hayalet'e mi öyle gelmiřti?

Bankýn kenarýnda, cesedin yanýnda oturmuř polisleri bekliyordu. Varlýđýyla öyle bir dolduruyordu ki bořluđu, eskiden onu fark etmeden içinden geçip giden insanlar řimdi yanýna yaklařamýyor, uzaktan merak ve korkuyla seyrediyorlardý Hayalet'i.

"Kalbim hala hýzla atýyordu. Terler bořanıyordu her yerimden. Bütün dünya beynimin içine girmek için gözlerime gözlerime akýyordu sanki. Algýlayýřým keskinleřmiřti. Tatlý, ýlýk bir his vardý ellerimde. Kan." Canlý olduđunu hissetti mutlulukla.

Bir polis memuru Hayalet'in ellerini arkadan kelepçelerken, bir diđeri Gölge'nin üzerini gazete kađýtlarıyla örtüyordu. Boy boy cinayet

haberlerinin yanýnda küçük bir haber iliþti gözüne: "Trafik canavarý yolda yürürken yakalady. Ünlü psikiyatrist yoðun bakýmda..."

Hayalet'i polis arabasýna ite kaka bindirirlerken genç bir memur yanýndaki býyyýklýya "Üzerinden kimliði çýktý amirim. Adý Canan'mýþ." dedi. Hayalet gülümsedi.

"Bazen Tanrýlar da kurban olurlar."

ocak 2001

HER AN SARHOÐ

Pablo Picasso, Crucifixion

Kaným þarap gibi, her an bilinçsizim*, her an sarhoþ. Kendimde deðilim, ama askerlerden köpe bucak kaçarak yaptıðýmız gizli toplantılarda herkese kendileri olmaları gerektiðini tekrar tekrar öðütlüyorum. Titrek mum ýþýklarýnýn kararsýz gölgelerine saklanýp korkarak dinliyorlar beni. Aðýzlarýný býçak açmýyor. Anlattýklarýmдан korkuyorlar, söylediklerimden ve söylemediklerimden. Sözlerimi duymaktan ve bir tekini bile kaçýrmaktan, doðruyu söylüyor olmamdan ve sahtekarýn teki çýkmamdan korkuyorlar. Askerlerden korkuyorlar. Dinliyorlar. Ben konuşmaya devam ediyorum, onlara olanlarý ve olacaklarý anlatýyorum, olmayanlarý ve olmayacaklarý. Faltapý gibi açýlan gözlerinin beyazlarý bulutlarý hatýrlatýyor bana.

Kaným þarap gibi, her an bilinçsizim. Beynim uyumuþ adeta, karýncalar dolapýyor kafamda, ayak sesleri yankýlanýyor kafatasýmýn duvarlarýnda. Düşüncelerim içkinin etkisiyle bir geceliðine dost olmuş eski düşmanlar gibi kol kola girmişler, bir yandan birbirlerine bunca yıl neden yapamý

zehir ettiklerini sorarken, bir yandan da yalpalayarak bir sağa bir sola
çarpıyorlar. Çarptıkça da birbirlerine daha da sıkı

sarılýyorlar. Ýyiyle kötü birbirine giriyor kafamda, siyahla beyaz. Beyin zaten gri deðil midir...

Kaným þarap gibi, her an bilinçsizim. Yaðmur bile ayýltmaya yetmiyor beni, þimþekler çakýyor gecenin karanlýðýnda, toprak kokusu var her tarafta, kan kokusu geliyor burnuma uzaklardan. Zeytin aðaçlarý arasýndan zikzaklar çizerek yürüyorum. 24 ayak sesi duyuyorum peþimden gelen, benim ayak izlerime basarak yürüyorlar. Askerler peþimizde çünkü, on üç adam arýyorlar, oysa biz hepimiz bir olduk artýk, ayný yolda ayný adýmlarý atýyoruz, tek. Bir gün ben olmayacaðým önlerinde ama ayak izlerim olacak diye düþünüyorum. Kaným þarap gibi, her an bilinçsizim. her an sarhoþ. Bedenim gittikçe aðýrlaþýyor, ellerim kuru birer dala, ayaklarým birer külçeye dönüpüyor; yeryüzüne çivilenmiþim adeta. Öte yandan gerçek dýþý bir hafiflik duygusu kaplýyor içimi, tüy gibi hissediyorum kendimi, uçtum uçacaðým sanki. Gözlerimdeki bulutlar yukarý çekiyorlar, ellerim, ayaklarýmsa yeryüzüne baðlýyorlar beni. Ýki dünya arasýnda yýrtýlýyor ruhum. Her yer þarap kýrmýzýsýna bulanýyor.

temmuz 2002

* "Blood is like wine/ Unconcious all the time..." Gavin Rosdale,

Machine Head

Resim: Pablo Picasso, Crucifixion

GÖLGELER ORDUSU I.

Hiçbir özelliđi olmayan, sýradan bir ip günü gibi bařlayýp sýradan bir ip günü gibi devam eden bir eylül günüydü. Herkesinki kadar sýkýcý ipimden çýkmýp, herkesinki kadar sýkýcý evime gitmek üzere diđer herkesle birlikte istasyonda bekliyordum. Gazete okuyordum. Meraktan filan deđil, sadece vakit geçirmek için. Birçođunun yaptýđý gibi beklerken etrafa bakýnmayý sevmezdim ben, ilgimi çekmezdi diđerleri. Baktýđýn her yerde bir benzerimi görmenin neresi eđlencelidir ki

Siyaset ve ekonomi haberlerini sabah yolda bitirmiřtim, cinayet- tecavüz- intihar haberlerini öđlen arasýnda okumuřtum, spor haberleri de dönüp yoluna kalmýřtı. Tam sýrtýnda toparlarla dolu bir file tařýrken resmi çekilmiř bir forvet oyuncusunun hafta sonu oynayacađý maç için "gol sözü" verdiđini okumuř, "Cennet vatanýmýzý en kýsa zamanda ziyaret etmeyi arzulayan koca memeli yarý çýplak kýz sayfasý"na geçmiřtim ki, bir anda gözlerim karardý sanki; çizgiler, renkler kayboldu ansýzýn; ellerim,

kollarým, gövdem hepsi birer karaltýya dönuþtü. Yere düþer gibi oldum. Korkuyla sađýma soluma bakýndým. Ýstasyon, demiryoluna komþu evler, peronda bekleþen insanlar, köþedeki büfe, her þey her zamanki olduklarý gibi renkli, net ve üç boyutluydu. Ben ise silik bir gölgeye dönuþmüþtüm.

Daha olanları kavrayamamış, papkyn papkyn ve korka korka bir kendime bir dünyaya bakıyordum ki bir tren geldi, kapılarını açtı; ve insanlar üzerime basa basa, üzerimden yürüyerek vagonlara doluptular. Tren akşam güneşinde parlayan rayların üzerinde kayarak uzaklaştı. İstasyonda bir tek ben kalmıştım.

II.

Fotoğraf: Bresson

Gölge olmak, ilk başta oldukça eğlenceliydi. Ufak tefek sorunlara rağmen (Sürekli ayaklar altında olmaya çok geçmeden alıştım. Yiyip içmeyi özlememek ise mümkün değildi.) hayatımdan memnundum. Yollardan kaldırımlardan hопlaya hопlaya yürümek, duvarlarda ilerlemek, yükseklerle sışçrayıp tekrar aşağı atlamak yorucu ama zevkliydi. Öölenleri kısa ve

þipman, akþamüstleriyse sirkteki tahta bacaklý cambazlar gibi ipince ve upuzun olmak; her yüzey ve ýþýkta baþka birine dönüþmek kelimelerle anlatýlamayacak tecrübeler. Bir gölge olarak en sevdiðim þey ise suda yürümekti. Tüyden bile hafif adýmlarla suyun üzerinde gezinmenin tadý baþka hiçbir þeyde yoktu.

III.

Fakat öyle bir gün geldi ki, oynaya oynaya en sevdiđi oyuncađýndan sýkýlan bir çocuk misali, bütün bunlardan býkmaya baýladým. Suda yürümek bile içimden gelmez olmuþtu. Elimizi uzatýp da kimseye dokunamamak içimi acýtýyordu artýk. Herkes üstümden geçip gidiyordu, herkesin üstünden akýp gidiyordum; aþýnmayan taþ, ýslatmayan su; kimseyi fark etmeden, kimse fark etmeden. Ýki dünya arasýnda sýkýbýp kalmýþ bir ruh gibi acý çekiyordum. Ne tam anlamýyla oradaydým, ne de deđildim.

Boðazda dalgýn dalgýn yürüdüđüm bir gün aklıma geliverdi: eđer ben bedeni olmayan bir gölgeysem, bir yerlerde de gölgesi olmayan bir beden olmalıydý. Ýstasyondaki o gün ben bir gölgeye dönüþtüđüme göre, gölgem de bir bedene dönüþmüþ olabilirdi.

Gölgesiz bir bedenini kendini en rahat geceleri hissedeceğini düþünerek onu

güneþ battýktan sonra aramaya koyuldum. Þehrin en karanlýk sokaklarýný, en kuytu köpelerini bir bir aradým. Yoktu. Belki o da acý içindedir ve beni arýyordur diye onu gündüzleri aramaya koyuldum. Þehrin en aydýnlýk meydanlarýný, en ýþýltýlý mekanlarý bir bir aradým. Yoktu.

Kimi zaman gölgesiz bir bedene rastlardým. Ýkimiz de heyecan ve umutla taban tabana verir, birbirimize ait olmadýđýmýzý görünce hiçbir þey demeden yolumuza devam ederdik.

Benim gibi gölgelere rastladýđým da olurdu. Birbirimize benzer hikâyelerimizi anlatýr, inançla iyi þanslar dilerdik. Fakat yoluma çýkan

gölgelerden biri hepsinden farklıydı: "Her kilidin bir anahtarı yoktur." dedi, "Bunu anladığınızda sen de bize katılacaksınız.". Sabaha karlı şehir derininde bir tepeye götürdü beni. İlafla birlikte yüzlerce, binlerce gölgenin yorgun ve yenik adımlarla şehirden çıkmaya başladığını gördüm.

Gölgeler ordusu geri çekiliyordu. "Akıama doğru tekrar saldırıya geçeceğiz." dedi, "Güneş battığında şehri bir kez daha işgal etmiş olacağız."

Bedenlerinin eksikliğini derin birer yara gibi içlerinde taşıyan binlerce kişilik gölgeler ordusu dinlenmek üzere kent derindeki mağaralarına gidiyordu. Uzakta, şehir merkezinde, gölgelerinin eksikliğini derin birer yara gibi içlerinde taşıyan binlerce kişilik bedenler ordusu da işlerine.

eylül 2002

62

NEDÝMELER

I.VECÝHÝ

Semada

en

küçük

bir

bulutun

bile

süzülmediği, güneşli, ılık; uzun lakýrdýnýn kýsasý hüküm sürmekte olan
güz mevsimine göre fevkalade bir havaydı. Müstakbel zevcem

Keriman

Haným

ile

yalýnýn

bahçesinde

oturmuş; bir yandan ertesi gün tertip edilecek düşünümüzden bahsediyor,
bir yandan da þifalı Boðaz havasýný teneffüs ediyorduk. Biraz ileride
Bahçevan Osman Efendi güllerle meþgul olma bahanesiyle göz hapsinde
tutuyordu

bizi

(Bunu,

kuvvetle

ihtimal,

gençlerin izdivaçlarındın evvel birbirlerini görüp tanımasýný tasdik edecek
kadar medeni, lakin bu işi baþ baþa yapmalarýna müsaade etmeyecek kadar
da geri kafalı bir zat olan

Keriman'ýn

babasý

Korfalı

Ahmet

Papa

emretmiþti ona.).

- "Bandoyu þuraya, akasyalarýn yanýna

LAS MENINAS (NEDÝMELER) Velazquez

yerleþtiririz. Davetliler de þöyle oturur. Arada kalan þu mesafede de arzu edenler vals yapabilirler. Bir de" diye hararetle konuþuyordu Keriman Haným. Ben ise uzak diyarlarda, hayal alemlerindeydim o esnada. Keriman Haným'ýn on gün evvel Paris'ten düðün için gelen hemþiresi Nurhayat'ý düþünüyordum.

Nurhayat Paris'te edebiyat tahsili görüyordu. Pek akýllý, pek güzeldi. Frenk usulü kesilmiþ sapsarý saçlarý, buz mavisi gözler insanýn aklýný baþýndan alýyordu. Ablasý Keriman ne kadar incelikten yoksun, maddiyata düþkün ve kendini beðenmiþse, Nurhayat da bir o kadar zarif, hisli ve alçakgönüllüydü. Avrupa görmüþ medeni bir genç haným olarak bir hayli kültürlüydü. Müzikten, resimden ve pek tabii ki edebiyattan pek iyi anlýyordu. Benim ressam olduðumu iþitince heyecanla nasýlda büyüvermiþti o harikulade gözleri-

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

63

-Vecihi Bey, siz beni dinlemiyor musunuz yoksa?

-Rica ederim Keriman Haným, o nasýl lakýrdý öyle! Teessüf ederim.

Lütfen devam ediniz.

Ve Keriman Haným zevkle Caddebostan'daki yazlýk köpklerini

anlatmaya koyuldu tekrar.

Yaðmurlu bir gecede, oldukça geç bir vakitte dönmüþtü Paris'ten Nurhayat. Tesadüfe bakýn ki, ben de ayný gece, hava muhalefeti münasebetiyle evime gidememiþ, Ahmet Paþa'nýn da ýsrarlý telkinleri neticesinde geceyi köpkte geçirmeye mecbur kalmýþtým. Nurhayat'ýn varlýðýndan ve geleceðinden habersiz olan ben, uykudan uyanmýþ helaya gitmek için merdivenlerden iniyordum ki O'nu gördüm. Üzerinde benzerlerini o güne dek sadece ecnebi mecmularda gördüðüm bir kýyafet vardý. Buz mavisi gözleriyle bana sýmsýcak bir bakýþ attý, gülümsedi, sonra hiçbir þey demeden yanýmdan geçip gitti. Her þey birkaç saniye içinde olup bitmiþti. Bir süre merdivenin baþýnda öyle kalakaldým. Afallamýþtým. Yanýmdan geçip giden bu insan üstü güzellik gerçek miydi, yoksa uyku sersemi dimaðýmýn ürünü bir hayal

mi?

Gerçeđi öğrenmem pek uzun sürmedi. Ertesi sabah kahvaltý sofrasında tanýptýrýldýk Nurhayat'la. Pijamalarýma ithafen sarf ettiđi lakýrdýlar beni bir miktar mahcup etti ise de, ona kýzmak mümkün

değildi.

Ýlerleyen

günlerde,

onun

latifelerinin

beni

kýzdyrmaktan/mahcup etmekten çok eđlendirdiđini itiraf etmeliyim. Tahmin edeceđiniz gibi, pek iyi anlaýýorduk Nurhayat'la. Vaktimin çođunu, ne yapýp edip, Keriman Haným'dan çok onunla geçiriyordum. O bana Paris'i, oradaki Bohem hayatý, son dönemdeki gözde sanatkarlarý anlatýyordu; ben de O'na Ýstanbul'daki -iþin dođrusu pek sönük bulduđum- san'at hayatýndan bahsediyor, kendi çalıbmalarýmý ve düþüncelerimi naklediyordum.

Nurhayat'la beraberken vaktin nasýl akýp gittiđini idrak edemiyor, kendimi mutluluk deryasında kaybolmuþ bir kaptan gibi hissediyordum adeta.

Keriman Haným ile geçirdiđim her dakika ise uzadýkça uzuyor, beni

Nurhayat'tan ayýran ýstýrap dolu bir asra dönüþüyordu. Kendime bir türlü itiraf edemesem de, zevcem olacak kadýnýn hembiresine apýk olmuþtum.

Nurhayat'ın da bana karışık aynı hisleri beslediğine inanıyordum. Bakışları, hareketleri, manalı sözleri bu inancıma doğruluyordu. Lakin ikimizde, her ne kadar acı ve ıstırap verse de, hislerimizi bastırmak mecburiyetini hissediyorduk. Arkamız, sessizce içtiğimiz bir ant ile, belki de ebediyete kadar saklayacağımız bir sırdı.

Düünden 3 gün önce, Ahmet Paşa bir aile tablosu yapmam için yine ısrar ediyordu (kendisinin bimarlık bir çocuk kadar ısrarcı olduğunu sanıyım artık anlamıyorsanızdır.). Kendisine, sanat anlayışım gereği alımlılagelmiş bir tablo yapmamın mümkün olmadığı, ancak ve ancak kendimi arzu ettiğim usulde ifade etmeme müsaade ederlerse böyle bir işe girişeceğimi söyledim. Kabul etti. Ortaköy'de, müdavimi olduğum ve güvendiğim bir dükkandan gerekli malzemeleri tedarik ettikten sonra köpe döndüm, ve çatı katına lütfedip poz vermelerini rica ettim. Herkes gelmişti: Korfalı Ahmet Paşa ve zevcesi Nüzhet Hanım, Keriman, Nurhayat, ikiz hizmetkarlar Aliye ve Rukiye, Nüzhet Hanım'ın yeğeni küçük Perihan, ve hatta bekçi köpeği Jean. Ahmet Paşa'nın biraderi Orhan Bey de bizi uzaktan seyreylemekteydi. Çizmeye başladım.

Taslak bittikten sonra artık onlara ihtiyacımın kalmadığı, resmi bundan

sonra kendim tamamlayacađýmý, düđünden önce hazýr olacađýný söyledim. Kaskatý durmaktan bir hayli caný sýkýlmýþ olan Ahmet Paþa ve Ailesi bu haberi sevinçle karþýladý. Ben de, çatý katýnýn yalnýzlyđýnda çalıþmaya koyuldum. Elimde fırça, aklýmda tasarılar Ýki gün iki gece çalıþtým. Bittiđinde tabloya iftiharla baktým. Her þey tam arzulanýđým gibi olmuþtu. O güne kadar yaptıđým en fevkalade tabloydu. Acaba onlar ne düþünecekti? Özellikle de nereden geldiđini bilemediđim bir cesaretle Keriman'ý þıþman ve asýk suratlý bir cüceye çevirmem, gelinliđi de Nurhayat'a giydirip nedimleri onun etrafýnda pervane etmem hususunda.

Keriman Haným tam köpklerini sayýp bitirmiþ, sýra dükkánlara gelmiþti ki, çatý katýndan keskin mi keskin bir çýðlýk geldi. Aliye'ydi. "Haným'ým! Nurhayat Haným'ým!!!" diye tekrar tekrar, var gücüyle haykýrýyordu. Keriman yerinden fırlayıp yalıya dođru kořtu. Ben kýpýrdamadým. Yaılý gözlerle Bođaz'ý seyrelemeye devam ettim. Biliyordum ki Nurhayat'ýn güzel ve cansýz bedeni çatý katýnda yatmaktaydı. Bilmediđim þey ise, bileklerini kesmeden önce sessiz itirafýmýn anlaıýlmamasý için tablodaki yüzlerin hepsini kırmýzýya boyadıđý idi.

II.DELÝ 1OL

Çalıřma masamda oturmuþ, uzun ve zorlu bir problemin üzerinde çalıřıyordum. Yine ayný yerde takýlmıþ, çözüme ulařamamıřtým. Çok sinirlenmiřtim. Tam önümdeki kađýdı çöpe atıp bir kez daha deneyecektim ki, annem son 10 yıl içinde 168. kez "Koca adam oldun, yaıýn dayandı 35'e Bütün gün baıýný kitaptan kađýttan kaldýrmýyorsun. Ama artýk senin de þöyle münasip bir kızla evlenmen, yuva kurman gerek. Çoluk çocuđa karýřman gerek. Torun torba sahibi olmadan bu dünyadan göçersem bil ki gözüm açık giderim" diye o bitmek bilmeyen, farklı isimlerle ama benzer kípillerle dolu monologlarındán birine daha baıladı. "Bizim Hayriye'nin eltisinin bir yeđeni varmıř. Güzel mi güzel, haným mı haným bir kızmıř. '23'üne geldi, dünya gözüyle everelim

bu

kýzý'

diyormuþ

anasý

babasý.

Bak

görüyorsun millet benim kadar sabýrlý deðil. Neyse, Hayriye de gel gidip
görelim bu kýzý

LAS MENINAS (NEDÝMELER) Salvador Dali

dedi, geçen gün uzaktan þöyle bir baktým. Konuya kompuya da nedir ne
deðildir diye sordum. Vallahi tam sana göre Birol'um. Sen de tamam dersin,
yapalým bu iþi. Bu yaplý anacyðýný"

Eđer bu sözleri bařymý hesaplardan kaldýrýp söyleseydim, ahý gitmiř vahý kalmýř kadýnýn havalarda uçtuđunu görebilirdim. Ama umurumda deđildi.

Hiçbir şey umurumda değildi doğrusu. Ne annemin bana münasip gördüğü kızlarla ilgileniyordum, ne de evliliğin hayır ve nimetleriyle. Üniversiteden tanıdığım bir arkadaş için- o şimdi doçent- problemler çözüyor, teoriler, varsayımlar üzerinde çalışıyordum. Mezun olduktan sonra ben de iki-üç sene kadar üniversitede kalmıştım. Geleceğimin parlak olduğunu, on yıla kalmadan profesör bile olabileceğimi söylüyordu çevremdeki herkes. Fakat üniversitede ayakta kalmak için düpünmekten çok ayak oyunlarında usta olmam gerektiği hakkında tek bir söz bile söylememiştii kimse. Sonuç olarak, kendimi dört sene sekiz ay sonra kapının önünde buldum. O günden sonra, bütün çalışmalarıma arkadaşlarıma -cüzi bir bedel karşılığında- vererek, onun üç yıl gibi kısa bir sürede doçent olmasını sağladım. Kullandığımı biliyordum ama unvan, itibar gibi konularda hırsın kırıntısına bile sahip olmadığım için bu durum beni hiç mi hiç rahatsız

etmiyordu. Sevdidiim iþi yaparken para kazanmak bana yetiyordu da artýyordu bile. Matematik hayatým olmuþtu. Sadece masa baþýndayken deðil, yolda yürürken, çay demlerken, annemin emekli maabý için kuyrukta beklerken, yemek yerken, rüya görürken, hatta konuþurken bile beynimin bir köþesinin matematikle uðraþtýðýný korkarak fark ediyordum. Kafamda rakamlar bir oraya bir buraya koþturuyor, formüller cirit atýyordu. Artýlar eksiler birbirine giriyor, fonksiyonlar güç gösterisi yapýyor, bilmem kaçýný dereceden denklemler açgözlü yaðmacý ordular gibi zihnimin bir ucundan saldýrýya baþlayýp diðerine kadar yýka döke ilerliyorlardý. Kare kökler beynimin derinliklerine kök salmýþlardý sanki, onlarý söküp atmak mümkün deðildi.

Annemi kaygýlandýran da bu halimdi sanýrým. Uykumda beni sayýklarken yakalamýþtý birkaç kez. Sokakta beni kendi kendime konuþurken görenler kafayý yediðime hükmetmiþlerdi bile. Mahallede benden "Deli Birol" diye bahsettiklerini duymuþtum. Annem de belki

bana biraz çeki düzen verir, herkes gibi bir hayat sürmemi sađlar umuduyla, beni iyi aile terbiyesi görmüş bir kızıla evlendirmek için çýrpýnýp duruyordu. (Aslında annem, ben on yıl önce üniversitenin matematik bölümünü birincilikle bitirdiğim günden beri beni birilerinin birileriyle evlendirmeyi hayatýnýn amacı haline getirmişti. Beynimi yýkamak istercesine her gün evliliğin nimetlerinden -"Hayatta bir bağına kalmak kadar feci bir şey yok ođlum!"- ve hayýrlarýndan -"Hem bir karýn, birkaç tane çocuđun olsa bütün gün bu saçma sapan bekillere gömülmekten de kurtulursun belki!"- bahsediyor, eđten dosttan methini duyduđu kız kurularýný "inceleme"ye ve "araştýrma"ya gidiyordu.) Ben teoriler arasında kendimi kaybettikçe, o da çalıbmalarına hýz veriyordu. Ve sanýrým, en sonunda aradıđýný bulmuştu.

Heyecandan yerimde duramýyordum. Hayýr, tabii ki annemin dört kolla hazýrlýklarına bađladıđý düđün filan deđildi nedeni; yüzyýllar önce bir problem atýlmýştý ortaya, fakat gelmiş geçmiş hiçbir matematikçi çözmeýi bađparamamýştý, çözüm uđruna onlarca ömür tüketilmiş, onlarca deha delirmişti ki, merak kadar korku da salýyordu yüreklere, fakat artýk beni yalnızca heyecanlandıırıyordu, çünkü aklıma yepyeni bir fikir gelmişti, beni çözüme çok yaklaştýran bir fikir, herkesin gözü önünde duran ama

kimsenin görmediği, bir kez fark edince de "Bunu nasıl da daha önce düşünemedim!?" dedirtecek bir fikir. Yalnız henüz hazır değildi, birkaç ufak ayrıntı istediğim sonuca ulaşmamı engelleyip duruyordu, sandığım kadar basit değildi galiba, "Hazırlıklar sandığımdan da uzun sürecek Birol'um! Olsun, öyle tatlı bir telaş ki bu!" diyordu annem bana çay koyarken, "Evet anne," diye cevaplıyordum "öyle tatlı bir telaş ki! Yine de bir an önce bitsin istiyorum, bakalım ne diyecekler, beğenecekler mi?", "On yıl sabrettin, biraz daha sabret oğlum. Beğenirler herhalde, o kadar hazırlık yapıyoruz.". Cevap vermeden çayımı karıptırıyorum, çayla birlikte aklım da karıptıyor, bıngır bıngır bıngır, sandığım kadar da basit değilmiş cidden, çözüme o kadar yakıным ki, elimi uzatsam dokunacağım sanki, ama bir türlü olmuyor, rüyada kopup da bir türlü ilerleyememek gibi bir şey bu, korkunç bir his, ama bir de

başarırsam

bu

sefer

o

doçent

bozuntusuna

hiçbir

şey

vermeyeceğim, kendim yayınlayacađým bunu, günlerdir uğraşıyorum bunun için çünkü, haftalardır, belki de aylardır, bilmiyorum, fark etmiyorum vakit nasıl geçiyor, aklým hep çözümde, arada bir sokak köpeklerinin havlamalarını duyuyorum, bazen annem bir şeyler söylüyor, ama çözümde hep aklým, hep aklým çözümde, hayır o doçent domuzuna göstermeyeceğim bunu, bu farklı çünkü, bu benim, "Daha görmedin haným kızyımızzy ama beğeneceğinden eminim. Farklı bir kız. Gerçi boyu biraz kısa, ama melek gibi bir yüzü var, saçları sapsarı. Huyu da yüzü gibi güzel. Neyse, düğün yarın, bir gün daha sık dişini. Yarın nikahtan önce görür, kavuursun ona.". Daracı bir kıyafet giydirmişti bana annem, boynumdaki papyon nasıl da sıkıyordu, beynime kan gitmiyordu sanki, düşünemiyordum, hem de düşünmeye en çok ihtiyaç duyduğum anda, dün gece bana sürekli sorun çıkartan iki noktanın daha üstesinden gelmiştim, son bir adým kalmıştı şimdi çözüme, tek bir adým, ve ben bu tanımadığım evde bir sürü yabancı arasında daracı bir kıyafet içindeydim, annem geldi yanıma, "Hadi bakalım yakışıklı oğlum!" dedi, "Yukarı çık da, güzel gelinimi gör artık, yukarıda hazırlanıyor, nedimleri annesi ve birkaç akraba var yanında ama olsun, nikahtan önce bir gör de, başka kızla evlenme yanlışlıkla! Ha ha ha!!!", çok da düşünmeden, bir robot gibi, annemin dediğini yaptım. Yukarı çıktım, kapıyı tıklatıp içeri girdim.

Gördüğüm manzara karışında gözlerim kamaştı. Başım döndü.

Ayaklarýmýn bađý çözülecek sandým. Ýlahi bir þeydi bu. Güzel olacađýný biliyordum, fakat böylesine muhteþem olacađýný tahmin etmemiþtim dođrusu. On yýldýr aradyđým þey tam karþýmda duruyordu.

III.Pamir

Salonda hiç kýmýrdamadan oturuyorduk üçümüz: ben, Selin, ve Televizyon. Selin koltuğun bir ucunda, ben diðerinde, Televizyon da tam karþýmýzda. Yerli bir komedi dizisi oynuyordu. Televizyon kahkahalara boðulmuþtu ama biz tamamen tepkisizdik. Diziden sonra baþlayacak olan magazin programýný bekliyorduk. Aslýnda o da pek ilgimizi çekmiyordu ama olsun, yatma vaktini biraz daha yaklaþtırýyordu ya. Hem magazin programý seyrederken de ondan sonraki tartýþma/kavga

LAS MENINAS (NEDÝMELER) Pablo Picasso

programýný beklediðimizi düþünüp zamanýn biraz daha çabuk ve acýsýz geçmesini saðlayabilirdik belki. Ýnanmak yeterliydi. Önce hayal kurup sonra ona inanmak. Evlenirken de öyle olmamýþ mýydý sanki. Ama bunlarý düþünmemeliydim, farklı düþünceler geçmeliydi aklımdan, baþka þeylerle meþgul olmalıydý zihnim, mesela þu dizideki fırlama oðlanýn arkadaþý yerine yanlýþlýkla babasýnýn yüzüne kremalı pasta fırlatýþýna odaklanmalıyým sadece. Þu Televizyon var ya, müthiş bir buluş.

Çatý katýndayým. Tek baþýma. Selin de apaðýda. Ne yapıyor bilmiyorum.

Umurumda da deđil zaten. Birkaç saat önce, tam geçen ay silikon taktýran seksi mankenin meslektaýlarý hakkýndaki "þok" aýklamalarýný izliyorduk ki, elektrikler kesildi. On-on beþ dakika kadar bizi baþ baþa kalma ýstýrabýndan kurtarsýn diye umutla bekledik, fakat elektrikler geri gelmedi. Yatmak için çok erkendi, bir þeyler konuþmak/paylaþmak içinse çok geç. Sonunda "Hayatým, atý katýna ýkýyorum ben" diye iþin içinden sýyrýldým, "eski eþyalara bir göz atayým, dzenleyeyim biraz."

Mumun kararsýz ýþýđýnda gemiþe ait eþyalar hayaletler gibi bir belirip bir kayboluyorlar: kýrýk oyuncaklar, plaklar, dedemden kalma þvale ve paletler, annemin bebek koleksiyonu, niversiteye kadar üzerine titrediđim para ve pul koleksiyonlarým, babamýn sayfalarý sararmýþ matematik kitaplarý, yýllýklar, resimler Elime geçen her nesneyi bir arkeologun dikkat ve özeniyle uzun uzadıya inceliyorum.

Çatı katının en tozlu köşesine fırlatılmış üç resim buluyorum. Çok iyi hatırlıyorum hepsini. Her üçü de sahiplerinin evlerinde bağı köpede asılıydılar bir zamanlar.

İlki Vecihi dedemin resmi bırakmadan önce yaptığı en son resim. Ve yaptıklarının en güzeli (Eğer rötuşları yaparken o kırmızı boyayı yanlışlıkla resmin üstüne dökmeseymiş, gerçek bir kaheser olacaktı.). Bazen saatlerce resme bakardım, geçmişten kalmış tanıdık bir yüzü arar gibi. Fakat nedense resim hakkında sorduğumuz hiçbir soruyu yanıtlamazdı.

İkincisi çerçevelenmiş bir gazete kupürü. Sararmış. Başlık: "TÜRK MATEMATİKÇİNİN BÜYÜK BAŞARISI". Devam ediyor: "Dünya matematik tarihine geçmiş, çözümsüz zannedilen problemi nihayet çözen Türk ilim adamı Birol D.'ye mükafatı bizzat Dünya Matematik Cemiyeti Başkanı Morten Heedegard tarafından İsviçre'nin Bern kentinde dün tertiplenen bir merasimle takdim edildi Uluslararası ilim çevrelerinde büyük takdir toplayarak göğsümüzü kabartan Birol D., konuşmasında 'Karım, benim en büyük ilham kaynağımdır.' dedi." Altındaysa babamın ödülünü alırken gösteren koca bir fotoğraf. Ne kadar da zayıfmış o zamanlar.

Üçüncü resmi ise ben çekmiştim. Düşünümüzden hemen önce. Elimde

fotoğraf makinesiyle gelinin hazırlandığı odaya ansızın dalmış,
nedimelerin ve geline yardımcı olan akrabalarının başkına bakışları
arasında deklanşöre basmıştım. Tabettirdiğimde harika bir fotoğraf
olduğunu düşünmüştüm. "Selin ne kadar doğal, ne kadar güzel görünüyor."
demiştim kendi kendime, " O çocuksu yüzünden ilahi bir ışıık fışkırıyor
sanki." Öyle seviyordum ki bu fotoğrafı, büyütüp çerçeveletmiş, salona
asmıştım.

Fakat

şimdi bu fotoğrafa titrek bir ışııkta bakıştımda

parçalanmış,

birbirine

girmiş

anlamsız

suratlar,

çarpılmış

gülümsemeler, taş gibi grilemiş tenler, ve buz gibi bir kadından başka
hiçbir şey göremiyorum.

ocak 2002

PANDORA'NIN AÐZI veya

KAHKAHA ÜZERÝNE

"Nothing hurts like your mouth"1

G. Rosedale, Mouth

Hiçbir þey ađzýn kadar acýtmýyor beni sevgili P. O bembeyaz yüzündeki karanlýk maðarayý araladyđýnda hayal bile edemediðim yaratýklar fýrlýyorlar dýþarý: hakaret kanatlý yarasalar, alaycý maymunlar, yalan gibi sinsi yýlanlar, çokbilmip baykuþlar Etrafýmý sarýp avýyla oynayan þýmarýk hayvanlar gibi oynuyorlar benimle. Hepsi birer parça koparýp götürüyorlar benden. Farkýndasýn biliyorum, kalkanlarým artýk iþe yaramýyor.

(Ýyi kýzlar yalnýzca tatlý tatlý ve boþ boþ gülümserler,)

Türk filmlerinde þýmarýk zengin çocuklarýnýn attýđý alaycý kahkahalar bütün film boyunca yankýlanýr fakir ama gururlu kahramanýmýzýn kafasýnda. Puh kahkahalarsa kötü kadýnlarýn sesli imzasýdýr adeta. Hülya Koçyiðit'lerin, Ediz Hun'larýn, Neriman Köksal'larýn soluk renkli dünyasýnda, tuhaf bir ironiyle, mutluluða giden yolda kendini beðenmiþ

engellerden başka birşey deðillerdir kahkahalar.

(en çok eðlenenlerse kötülerdir.)

Söylediklerin kadar söylemediklerin de acýtýyor beni sevgili P. Duymak
istediðim kanatlý kelimeleri belki fýsýldarsýn umuduyla

yaklaþýyorum

sana

iyice,

ama

söylemiyorsun.

Biraz

daha

yaklaþýyorum, biraz daha, ve birden dengemi kaybedip ađzýnýn o dipsiz
kuyusuna düþüyorum.

Etrafýma bakýnýyorum, hiçbir þey göremiyorum: kör bir karanlýk.

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

72

Kulak kesilip dinliyorum: koyu bir sessizlik. Kadife kelimelerini hep

başkaları için sakladın sen.

k

"AH"

k

"AH"

a.

Hiçbir şey ađzın kadar acýtmýyor beni sevgili P, biliyor musun? Öperken bile kanatýyorsun beni, gýrtlađýma kaçýyor kan, nefes alamýyorum. Kýzgýn dilinle dađlýyorsun içimde bilmediđim bir yerleri. Acýya dayanmak için gözlerimi kapatýyorum sýký sýký.

Nefretin neden bu kadar akýþkan?

Atýlan her kahkahayý belli belirsiz bir pişmanlýk duygusu izler("Ay çok güldük, babýmýza kötü bir şey gelecek kesin."). Bunun bir nedeni kahkahanýn kökeninde yatan üstü kapalı ya da açık apađýlama dürtüsü("Ama ne yapalım þekerim, çalımýndan geçilmeyen o herif herkesin ortasında yüzüstü kapaklanýnca), diðer bir nedeniye

insanýn

bir

an

için

bile

olsa

oto-kontrolünü

kaybettiðini

kavramasýdýr(dayanamadým, kahkahayý bastým."). Son olarak da bir gün kendisinin de ayný apađýlanmayla karþýlaþabileceðini fark etmesi, bundan korkmasýdýr. ("Ya, bopuna dememiþler 'Gülme kompuna gelir babýna diye'. Oh olsun salaða!")

Her kahkaha bir biftek deðerinde olabilir, fakat kahkahanýn yalancý

coþkusunda unutulan gerþekse intikamýn soðuk yenen bir yemek olduðudur.

Beni pek önemsemezsin sevgili P, anlamaya çalyþmazsýn. Canýn sýkýldýðýnda oynadyðýn oyuncak, arada bir sevdiðin evcil hayvaným ben.

Çok gülersin senin uðruna düþtüðüm hallere. Koca bir þakayým ben senin için. Kahkahalarýn sýðmýyor aðzýna. Ama biliyor musun, en iyisini ben atacaðým.

mart 2001

1-hiçbir þey aðzýn kadar acýtmýyor

MEHTAP PALAS

Kapý

1.KAT

Geliþlerinden çok gidiþlerini hatýrlýyorum. En sonuncusuysa aklýmdan
çýkmýyor hiç: kapýnýn eþiðinde durmuþ; O'nun hiçbir þey

demedi,

arkasýna

bakmadan

merdivenlerden

aþaðý

inipini

seyrediyorum. Bacakları kayboluyor önce, sonra sırtı, omuzları, başı yok oluyor. Günbatımı.

Otomatik sönüyor. Karanlıkta kalıyorum.

2.KAT

Kapılar hep tuhaf gelmişlerdir bana. Yki santimetre kalınlığındaki bir tahta parçasının içeri ile dışarıyı nasıl böyle bir kesinlik ve otoriteyle ayırabildiğine şaşırmışım.

Uzun zamandır kapının bu tarafındayım. Sokağa en son ne zaman çıktığıma hatırlıyorum bile. Her gün biraz daha içeri çekiliyorum.

Kapı, bir tabut kapağı gibi kapanıyor üzerime.

3.KAT

"Ýçeri buyurun efendim. Girerken de gördüğünüz gibi her katta tek

bir daire var. Bu bir artý tabii.

Kapý meþedir beyefendi, birinci kalite. Çok þýk, çok saðlam. Ayrýca sesi ve soðuðu da geçirmez. Size izole ve özel bir ortam sunar. Zaten ev demek de bu deðil midir?"

Mutfak

1.KAT

Evde bir arkadaş toplantýsý düzenlemiştim. Arkadaşlardan ve arkadaşların arkadaşlarından oluşan on-on beş kişilik bir grup. Aðýzlarından içeri içki akýtýp dýþary kelimeler püskürten kalabalýða biraz daha kanepeler ve içki yetiþtirmek için gelmiştim mutfaða. Karanlýkta, bir sandalyede otururken buldum O'nu. "Ýçeride çok bunaldým" dedi. Yanýna oturdum. Ýlk defa konuşuyorduk. Yumuþak bir sesi vardý. Kelimelerine sarýlýp uyuyasý geliyordu insanýn.

Ýçeridekiler bütün gece kanepesiz ve içkisiz kaldýlar.

2.KAT

Bu ufacyk mutfak bir fabrikaya benzerdi eskiden. Ýnce ince kesilen sebzelerin ritmik sesi, atepteki tencereler, birbirine çarpan metal aletler, buhar, yađ. Hiç bitmezdi hareket. Koca bir aileyi beslerdim de, ben yemezdim. Onlary iptahla yerken izlemekti en büyük zevkim. Küçük ođlum içinse bir fabrikadan çok bir simyacynın laboratuarydy mutfak. Kalyn kalyn büyü kitaplarına bakarak karýþýmlar hazýrlayan, sonra hepsini kazanda kaynatan bir büyücüydüm ben de. Þimdi büyüdü, üç çocuđu var. Artýk büyücülere inanmýyor.

3.KAT

"Küçük ama sevimli, sýcak bir mutfak. Oldukça iþlevsel. Her þey elinizin altýnda. Dolaplar cevizdir. Çok þýk. Hem dayanýklýdýrlar, kolay yıpranmazlar. Açýn bakýn, iç hacimleri gayet geniþ, gördünüz mü? Hanýmefendi, bu mutfakta yemek yapmaktan büyük mutluluk duyacaksınız." sýrýtarak, "Belki beyefendi de salatayý yaparlar?"

Gölgeler Ordusu - Engin Türkgeldi

75

Salon

1.KAT

Sabah, herkes gittikten sonra salona geçtik. Pencereyi açıp

dumana ve kelimelere boğulmuş odayı havalandırdık.

Geçen gece O'nu ilk gördüğüm yere, pencerenin yanındaki koltuğa oturdu.

Sabah uyanışında ne kadar da farklı gözüküyordu. Yarış aydınlanmış yüzünü seyrettim hayranlıkla.

Kahve içtik karpılıklı. Sustuk. Arada bir kelimeler kaçtı ağızlarımızdan.

Tatlı bir huzurun yayıldığı hissettik içimizde. Zaman eriyip gitmiş ayaklarımızın dibinde, duymadık. Günler

geçmiş, fark etmedik.

2.KAT

Koltuğumu

pencerenin

yanýna

taþýttým.

Camdan

dýþarýýý

seyrediyorum saatlerce.

Caddenin karþý tarafýnda sýra sýra apartmanlar dizilmiþ. Dev birer kutu hepsi. Her katta nedense "daire" denen daha küçük kutular, onların da içinde "salon", "yatak odası", "mutfak" dedikleri daha da küçük kutucuklar.

Birbirinin kopyası kutularda yapayan insanlar ne kadar farklı

olabilirler ki?

Artık parçası olmayıðým bir dünyayı izlemekten hastalıklı bir zevk alıyorum. Gelip geçen arabalara bakıyorum. Renk renk, çepit çepit. İnsanlar sürükleniyor kaldırımlarda, arkaları kesilmiyor. Solgun yüzlerinde bezgin bir ifade var hepsinin.

(Üst kattan ayak sesleri geliyor. Yine mi dönüp duruyor bu yazar?

Unutmuþum, gerzek emlakçi bu. Uðursuz daireyi birilerine kakalamaya çalıþıyor.

Dokuz-on ay öncesine kadar bir yazar oturuyordu üstte. Sessiz sakin bir

adamcađýz. Bütün gün evin içinde bir oraya bir buraya dolanýp dururdu. Roman yazýyormuþ. Basýlmýþ bir kitabý bile varmýþ, Kilitli Þehir mi Camdan Oda mı ne

Bir gün her þeyini öylece býrakýp ortadan kayboldu. Daha dođrusu kaybolmuþ. Açlýktan ölen kedisi kokupunca ortaya çýktý her þey. Günlerce o iđrenç kokuyu çýkartmak için uđraþtý pis fýrsatçý. Þimdi de "Möbleli Ev" diye kazýklamaya çalıþýyor milleti uyanýk herif.)

Ýçeriye çeviriyorum bakýplarymý. Koca salon ölü eþyalarla dolu.

3.KAT

"Efendim burasý salon. Oldukça geniþ. 35 metrekare. Ana caddeye

bakýyor. Duvar boydan boya cam. Ferah deðil mi?

Mobilyalar gayet modern, gayet þýk. Neredeyse yepyeni. Evet, çok eþya yok belki ama biliyorsunuz bu sene minimalizm moda. Sizin gibi genç ve zevkli çiftler," (gülüpmeler, mýrýldanýlan teþekkürler, yok caným'lar, aman efendim'ler) "tabii gençsiniz hanýmefendi, rica ederim. Dediðim gibi sizin gibi genç ve zevkli çiftler hep böyle döþüyorlar þimdi evlerini. Beðendiniz deðil mi?"

Koridor

1.KAT

Salonda konuþarak, müzik dinleyerek, kahve içip dýþarıyyý seyrederek nasýl geçtiðini anlamadýðýmýz (pek de anlamak istemediðimiz) günlerden birinin sonunda arka odada bulduk kendimizi. Salondan yatak odasýna yumuþak bir geçiþ: Koridor.

2.KAT

Koridorun baþýnda duruyorum. Beni olmak istediđim yerden ayýran anlamsýz bir boþluktan baþka bir þey deđil bu uzun koridor. Üstelik hastaneleri hatýrlatýyor bana. Eter kokusu duyuyorum bir an için, baþým dönüyor, sendeliyorum.

Koridor mu uzadı, büyüdü, yoksa ben mi küçüldüm?

3.KAT

"Arka tarafta yatak odası var. Orada da göreceksi-" "Alt katlarda kimler oturuyor?"

"Birinci katta efendi bir delikanlý oturuyor hanýmefendi. Ýkinci katta da tatlý mı tatlý, tonton bir teyze oturuyor. Seksen küsur yaþýnda."

"Dođal gazlýydý burası deđil mi?" "Evet beyefendi. Þöyle buyurun."

Banyo

1.KAT

Uzun ve yýpratýcý tartýþmalarýmýzýn sonunda; suçlamaların, baðýrýþların, gözyaþlarının ve susmalarýn sonunda banyoya kapanýrdý hep. Koca bir saat boyunca, bazen daha da uzun, yýkanýrdý. Suyla birlikte "bir þeyler" (ne olduklarýný asla bilemedim.) akýp gitsin isterdi. Su o "þeyler"i söküp çýkarsýn, teni eskisi gibi beyaz olsun isterdi. Arýnmýþ. Temiz.

O banyodayken, oturup suyun sesini dinlerdim ben. Rahatlardým önce. Sakinleþirdim. Sonra yavaþ yavaþ kaygýlanmaya baþlardým. Ya bir þey olduysa, ya bir þey yaptıysa kendine? Ya çýkmazsa? Çýkamazsa?

Ama her seferinde çýkardý: Arýnmýþ, bembeyaz. Suyla birlikte bir þeyler akýp gitmiþ, eksilmiþ olurdu bizden. Ne olduklarýný asla bilemedim.

2.KAT

Banyo, rutin ama yaþama sevinci dolu törenlerin yapýldýðý bir yer deðil artýk benim için. Eskisi gibi mahrem deðil banyo.

Sýraya bindirmiþler iþi. Nöbetleþe olarak haftada bir gelinlerden biri gelip yýkýyor beni. Ben küvette oturuyorum. O saçlarýmý þampuanlýyor, vücudumu sabunluyor, su döküyor baþýmdan aþađý. Gözlerimi kapatýyorum ben. Þampuan kaçmasýn diye. Kendimi görmeyeyim diye.

Zihnimde, hala annesinin yýkadýđý o küçük sarýþýn kýzým ben.

3.KAT

"Efendim gördüðünüz gibi banyomuz ýþýl ýþýl, yepyeni. Komple elden geçirildi. Su tesisatý sorunsuz. Lavabo, küvet, armatürler Hepsi orijinal Ýtalyan'dýr. Fayanslar da öyle. Renkler ne kadar da canlý, görüyor musunuz?"

Yatak Odası

1.KAT

Nemli, sıcak dokunuşlarla geri dönmeye çalıştığımız o uzak yerleri hatırlıyorum bu odaya her girdiğimde. Gizli yaralarımızyı açık ettiğimiz saklı anlara; yarı karanlık odada zamanın, mekanın ve nesnelerin eriyip birbirine karıştığı nefes nefese törenlere geri götürüyor beni bu koku.

Birbirimizin içine kapanmak. Özlüyorum.

2.KAT

Başka bir zamana açılır bu odanın kapısı. İçeri girer girmez geçmişin o küflü kokusu çarpar insana. Duvarlardaki siyah-beyaz fotoğraflar çoktan sararmışlar. Her hareketle deşipik bir perdeden gıcırdayıyor yatak. Komodinin yanında yıllardır kullanılmayan tahta bir bavul duruyor. Gardéropta modası geçmiş, tekrar gelmiş, bir daha geçmiş elbiseler asılı, idam edilmiş suçlular gibi. Tuvalet masasının üstünde kayıp bir zamana ait eşyalar: kurmalı bir saat, tanıdıkların ölüm ilanlarını sakladığımız çikolata kutusu, yepil bir broş, enfiyelik. Buruş buruş antika ellerime bakıp, bu odada ölmek istediğimi

düþünüyorum.

3.KAT

"Yatak odası, olması gerektiði gibi, gayet sıcak bir ortam. Tek bir penceresinin olması" aptalca gülümseyerek, "gereken gizliliði sağlıyor. Yatak si-"

"Burası pis bir þey mi kokuyor? Nedir bu kötü koku?" "Ben duymuyorum hayatým."

"Hanýmefendinin burnu biraz hassas sanýrým. Boya badana yapıldý ya, ondan kaynaklıyor. Yeni nesil boyalarla maalesef böyle bir sorun yapıyoruz. Ama merak etmeyin, siz tapýnýncaya kadar mutlaka geçer. Ne diyordum, hah, yatak size biraz dar gelebilir. Deđirtirmek isterseniz eniþtemin Fatih'te bir dükkany var. Sizin için uygun bir þeyler yapmasını rica edebilirim, kırmaz beni. Ne dersiniz?"

aralık 2000 Çizimi için Evren Karaduman'a teþekkürler

Söyleşi - Engin Türkgeldi

i

"insan yazarken, yazının ağırlıklı çekimli

dünyasında hayatı ve kendisini değerlendirme, dünyaya daha
deeper bir gözle bakma imkanı

buluyor..."

Engin Türkgeldi ile "Gölgeler Ordusu" üzerine bir söyleşi

altKitap: "Gölgeler Ordusu" okuru, yazıyla görüntünün buluştuğu noktalarda
çoklu bir okumaya davet ediyor. Metinlerde yoğunlaşan ana okuma çizgisini,
kimi zaman kullandığınız imgelerin getirdiği yan okumalarla kimi zaman da
metnin içindeki farklı biçemlerden, yazı

alanı

uygulamalarından

kaynaklanan

farklı

okumalarla

çoðaltýyorsunuz. Belirtmek gereken bir baþka nokta da bu katmanlý okuma düzleminde okuru yormayan bir üslubu tercih ediyorsunuz. Böyle çoklu okuma içeren bir üsluba ve böyle bir bütüne ulaşmaya nasýl karar verdiniz?

Engin Türkgeldi: Ýyi bir konunun iyi bir hikâye için tek baþýna yeterli olmadýðýný, en uygun dille, en çarpýcý kurguyla sunulması gerektiðini her okur gibi ben de gözlemliyorum. Neyi anlattýðým kadar nasýl anlattýðýmın da önemli olduðunun bilincindeyim. Bu nedenle þablonlara dayanan fabrikasyon bir anlatýmdaysa, hikâyeye özel, ona en çok yakýlacak özgün anlatýmı yakalamayı amaçlıyorum. Dolayısıyla tek tip bir anlatým yerine, (belki genç olmamın; daha yolun baþýnda, her türlü deneye açık olmamın bana saðladýðý esnekliði de arkama alarak) çeþitli tarzlardan beslenen zengin bir anlatým kullanmaya özen gösteriyorum. Metnin içinde bazen bir gazete haberine, bazen bir denemeye göz kırparak; gerektiğinde eski bir dil ve kurgu, gerektiğinde bilinç akýpý tekniðini kullanarak bu zenginliði yakalamaya çalışıyorum. Tabii Ýnternet'in sunduðu görsel imkanlar da anlatýmıma büyük katkıda bulunuyor. Ayný çeþitliliði sadece yapı değil, anlam boyutunda da sunmaya özen gösteriyorum. Bütün bu farklı ý

Söyleşi - Engin Türkgeldi

ii

anlatımlar

yerinde

kullanıldıklarında,

uyumlu

bir

şekilde

eklemlendiklerinde,

okurun

da

bunu

rahatlıkla,

yorulmadan

okuyabileceğini düşünüyorum.

altKitap:

Özellikle son dönemlerde metnin asıl öznesinin yine

metnin kendisi olduğu söyleniyor sık sık. Genel olarak edebiyata bakışınızdan ve özel olarak da "Gölgeler Ordusu"ndan yola çıkarak bu konudaki fikirlerinizi öğrenebilir miyiz?

Engin Türkgeldi: Bu durumun her yapıt için az ya da çok geçerli olduğunu, fakat en çok kurgusal oyunlara dayalı yapıtlarda

hissedildiğini

düşünüyorum.

"Gölgeler

Ordusu"nu

düşününce

"İsmail'in Beş Hali", "_____", ve "Med-Cezir" bu çizgide aklıma gelen ilk örnekler. Böyle metinleri yazmak da okumak da oldukça eğlenceli oluyor. İnsanın oyuncu yönüne hitap ediyorlar. Öte yandan, oyunların peşinde koşarken yazının diğer öğelerini ihmal etmemeye özen gösterilmesi gerek.

altKitap: Çoğu metinde birinci tekil şahıs anlatımını kullandığınız görüyoruz. Ve anlatıcınız ya da başka bir bakışla anlatınızın öznesi, metinle birlikte bir açılma, dýpa vurma yapıyor. Gündelik hayatın

saçmalýklary, teknoloji insan ilipkisi, gemiþle hesaplama ve bütün bunlary saran yođun bir ironi hakim metinlerinize. Buradan yola ýkarak yazýyla olan ilipkinizden söz edebilir miyiz?

Engin Türkgeldi: Yazý benim için durup düþünmek demek. Gündelik hayatýn kopuřturmacasýnda birçođumuzun yapmayý ihmal ettiđi bir þey bu. Yazarken önemli önemsiz birçok þey hakkýnda etraflýca düþünyor insan. Ayrýntýlara dikkat ediyor. Olaylary bütün olasýlýklaryyla tekrar tekrar yaþýyor. Bir aktör gibi, anlattýđý kiþinin nasýl hareket edeceđini, neler düþüneceđini öngörmeye alıřýyor, onun kimliđine bürünüyor. Sonuç olarak yazýnýn ađýr çekimli dnyasýnda hayatý ve kendisini deđerlendirme, dünyaya daha deđiþik bir gözle bakma imkanı buluyor. Bu anlamda, karakterleriminki kadar dramatik ve kökten olmasa da, benim de yazdýđým her metinle birlikte küçük çapta bir dýřa vurma, bir "kavrama" yařadýđým söylenebilir. zerinde düþnlen konu yařam ve insanlar olunca, ortaya

Söyleşi - Engin Türkgeldi

iii

gündelik hayatın saçmalıkları/çıkmazları, kişinin kendisiyle/dünyayla hesaplaşması/çatışması gibi konuların ironi ve (bazen karaya çalan) mizaha bulanmış olarak çıkması doğa geliyor bana.

Bu arada, hazır siz de bahsetmişken genelde birinci tekil şahıs anlatımını tercih etme sebebim üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Bu tip anlatıma sık başvurmam bazılarına yazdıklarımda güçlü bir otobiyografik etki olduğunu düşündürüyor. Tabii birçok yazar gibi benim de ürünlerimi kendi deneyimlerimle beslediğim oluyor, fakat birinci tekil şahıs konusundaki ısrarımın asıl nedeni karakterlerim. Karakterlerim aslında çok zengin birer iç dünyaya sahip, fakat dışarıdan bakınca fazlasıyla sıradan, özelliksiz kişiler. Bazen kendi istekleriyle bazen istemeden bu sıradanlığın arkasına saklanıyorlar. Kalabalığın içinde hepsi birer gölge gibi doluyorlar, varlıkları

hissedilmiyor.

Zaten

kitabımı

"Gölgelerin

Ordusu"

diye

isimlendirmemdeki en önemli neden de bu. Böylesine içine kapanık, yalnız insanların iç dünyalarını en zengin şekilde yansıtmak, onların iki dünya arasında sıkışmalarını, gelgitlerini göstermek; bunları yaparken de okuyucunun kendilerini gizlemek isteyen bu karakterlerle en doğal, en kolay şekilde empati kurmasını sağlamak için birinci tekil şahıs bakış açısını kullanmayı tercih ediyorum.

altKitap: Dilerseniz biraz da bir okur olarak edebiyatla ve sanatın

diğer disiplinleriyle olan ilişkilerinizden konuşalım.

Engin Türkgeldi: Sanatın her dalının kendine has, başka hiçbir dalda yakalanamayacak bir ifade biçimi var. Dolayısıyla eser ile yorumlayan arasında özgün bir iletişim kuruluyor. Her disiplinde farklı bir pencereden bakıyor insan. Ben de elimden geldiğince çok pencereden bakarak, geniş bir açıyla görmeye çalışıyorum yapamıyorum. Sanat dallarını tek tek ele almak gerekirse, edebiyatın doğal olarak en çok ilgilendiğim disiplin olduğunu söyleyebilirim. Paul Auster, Orhan Pamuk, Gabriel Garcia Marquez, Milan Kundera, Franz Kafka, Georges Perec kurgularından anlatımlarına kadar her yönleriyle sevdiğim, benim için özel önem taşıyan yazarlar. Müzik, yodun ilgi gösterdiğim diğer bir disiplin. The Smashing Pumpkins, Radiohead, Nick Cave and the Bad Seeds müzikleri kadar parkı sözleriyle de beni etkilemiş gruplardır. Bu etkinin hikâyelerime yansıtıldığını okurlarıyla

Söyleşi - Engin Türkgeldi

iv

mutlaka fark etmişlerdir. Sinema, fotoğraf ve resim de hem yapamıyım, hem de yazdıklarımın gözle görülür biçimde sızmış durumda.

altKitap: "Gölgeler Ordusu"ndaki metnelerinizin çoğu daha önce İnternet ortamında yayınlandılar. Peki de yine sayısal ortamda bir kitap bütünü olarak okura ulaşıyorlar. Hem bir okur hem de bir yazar olarak İnternet üstü yayıncılıkla fiziksel yayıncılık karşılaştırmasında nasıl bir sonuca varıyorsunuz?

Engin Türkgeldi: Fiziksel yayıncılık tartışılmaz bir romantizme sahip. Bugün hemen hemen bütün okurların ve yazarların kağıtla ve mürekkeple tutkuya varan yolun bir duygusal ilişki kurduğunu hissediyorum. Öte yandan, bu büyümlü romantizmin beraberinde getirdiği bir hantallık da söz konusu.

Sayısal ortam ise hem yayınevlerine, hem yazarlara, hem de okurlara büyük bir dinamizm ve özgürlük sağlıyor. Elektronik yayıncılığın en büyük avantajı, maliyetleri düşürerek "Bu kitap kaç satar? Kendini kurtarıyor mı?" gibi kaygılara son vermesi. Mesela sayısal ortamda 20 kitabın satılması bile bir kazanç olarak görülebilecekken, bu sayı fiziksel yayıncılıkta tam bir fiyasko olarak algılanmakta. İnanıyorum ki maliyetlerin düşmesiyle yayıncılar eser seçiminde ekonomik kaygıların bir yana bırakıp sanat odaklı bir anlayış geliştirecekler. Dolayısıyla popüler olmayan veya

piyasaya hakim edebiyat anlayışının dâhinde yer alan yazar ve yapıtlara potansiyel okuyucularıyla buluşma imkanı sağlanacak. Bu da edebiyata zenginlik ve çok seslilik kazandıracak.

Sayısal ortamın yazara yeni anlatım olanakları sunması da önemli bir nokta. İnteraktif çalışmalarla okuru da metine ortak etmek, fiziksel ortamda sağlanamayan görsel ve işitsel imkanlarla yeni biçimler oluşturmak sayısal ortamda mümkün. Elektronik yayıncılığın yeni yazı türlerine gebe olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Uzun lafın kısası, elektronik yayıncılığın fiziksel yayıncılığın yerini almaktan çok, ona alternatif olacağına; ve yayıncılığın her aşamasında (yazım, basım, dağıtım, ve okuma) kökten değişimlere yol açacağına inanıyorum.